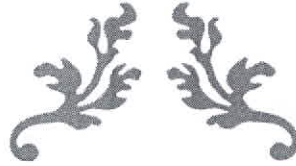

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

برنامه درسی رشته

معماری محیط‌های یادگیری

Architecture Of Learning Environments

مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

(تغییر عنوان)

کرده، هنر و معماری
پیشنمادی دانشگاه هنر اصفهان

پایه

نام رشته: معماری محیط‌های یادگیری	عنوان گرایش‌ها: -
گروه تحصیلی: هنر و معماری	دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد ناپیوسته
زیرگروه تحصیلی: معماری	نوع مصوبه: بازنگری (تغییر عنوان)
پیشنهادی: دانشگاه هنر اصفهان	تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۰۴/۲۵

بر اساس تاییدیه شماره ۱۴۰۲/۶۲۱۷/دش تاریخ ۱۴۰۲/۰۴/۰۴ شورای تحول و ارتقای علوم انسانی و مصوبه جلسه شماره ۹۶۲ تاریخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۵ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی، عنوان رشته «طراحی فضاهای آموزشی» به «معماری محیط‌های یادگیری» تغییر یافت. بر این اساس:

ماده یک- عنوان جدید رشته برای دانشجویانی که پس از این مصوبه، در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی پذیرفته می‌شوند، قابل اجرا است.

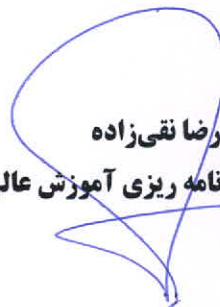
ماده دو - برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته طراحی فضاهای آموزشی مصوب جلسه ۳۵۲ تاریخ ۱۳۷۶/۱۰/۰۷ شورای عالی برنامه‌ریزی منسوخ شده و برنامه درسی بازنگری شده با عنوان جدید، جایگزین آن می‌شود.

ماده سه - این مصوبه از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴، در صورتی که در دفترچه آزمون سازمان سنجش درج شده باشد، قابل اجراست.

دکتر قاسم عموعابدینی
معاون آموزشی
و دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

دکتر رضا نقی‌زاده
مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی آموزشی عالی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای عالی گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

دانشگاه مجری: دانشگاه هنر اصفهان

برنامه درسی رشته

معماری محیط‌های یادگیری

ARCHITECTURE OF LEARNING ENVIRONMENTS

مقطع کارشناسی ارشد

تهیه‌کنندگان:

دکتر محمود رضا ثقفی

عضو هیات علمی دانشگاه هنر اصفهان

دکتر مینو شفائی

عضو هیات علمی دانشگاه هنر اصفهان

دکتر مریم عظیمی

عضو هیات علمی دانشگاه هنر اصفهان

دکتر نیلوفر ملک

عضو هیات علمی دانشگاه هنر اصفهان

فهرست مطالب

جدول تغییرات.....	۲
مشخصات کلی برنامه درسی.....	۴
الف) مقدمه.....	۵
ب) مشخصات کلی، تعریف و اهداف.....	۵
پ) ضرورت و اهمیت.....	۶
ت) تعداد و نوع واحدهای درسی.....	۹
ث) مهارت، توانمندی و شایستگی دانش‌آموختگان.....	۱۰
ج) شرایط و ضوابط ورود به دوره.....	۱۰
جداول عناوین و مشخصات دروس.....	۱۱
شرح دروس.....	۱۶
طراحی معماری ۱.....	۱۷
تحلیل و ارزیابی فضاهای آموزشی.....	۲۰
طراحی اقلیمی فضاهای آموزشی.....	۲۳
الگوهای تدریس و طراحی فضاهای آموزشی.....	۲۶
طراحی معماری ۲.....	۳۰
برنامه‌ریزی معماری مدارس.....	۳۳
سیر تحول معماری مدارس ایران و جهان و.....	۳۷
آشنایی با نظام‌های آموزشی سنتی و مدرن.....	۳۷
طراحی معماری ۳.....	۴۱
روش تحقیق.....	۴۴
روانشناسی معماری و اجتماعی محیط‌های یادگیری.....	۴۷
حکمت اسلامی در هنر و معماری.....	۵۱
قوانین معماری و ضوابط طراحی مدارس.....	۵۴
زبان تخصصی معماری.....	۵۶
فرآیند طراحی معماری.....	۵۸
پایان نامه.....	

جدول تغییرات

جدول ۱ به مقایسه تغییرات برنامه‌های کارشناسی ارشد ناپیوسته "طراحی فضاهای آموزشی" و "معماری محیط‌های یادگیری" می‌پردازد. این جدول بیانگر تغییرات گسترده‌ای در برنامه سال ۱۳۷۶ از نظر نام و نوع دروس و محتوی آن‌ها می‌باشد. همانطور که مشاهده می‌شود، نوع دروس تغییر کلی کرده و از پیش‌نیاز، پایه، اصلی، و اختیاری به دروس تخصصی، اختیاری و پایان‌نامه تبدیل شده‌اند. همچنین محتوی اغلب دروس، نسبت به دروس مشابه در برنامه قبلی، تغییر نموده است.

جدول ۱ تغییر دروس نسبت به برنامه رشته کارشناسی ارشد "طراحی فضاهای آموزشی" مصوب ۱۳۷۶

در برنامه بازنگری شده		در برنامه قبلی	
نوع درس	نام درس و توضیح	نوع درس	نام درس
	حذف	پیش‌نیاز	فلسفه تعلیم و تربیت
	حذف	پیش‌نیاز	سمینار مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی
	حذف	پیش‌نیاز	روانشناسی رشد و یادگیری
اختیاری	طراحی اقلیمی فضاهای آموزشی - تغییر محتوا	پایه	تأثیر محیط و اقلیم در طراحی فضاهای آموزشی
تخصصی	سیر تحول معماری مدارس در ایران و جهان و آشنایی با نظام‌های آموزشی سنتی و مدرن - تغییر محتوا	پایه	تحولات معماری مدارس در ایران و جهان
اختیاری	روانشناسی معماری و اجتماعی محیط‌های یادگیری - تغییر محتوا	پایه	روانشناسی محیط و ارتباط‌شناسی
تخصصی	الگوهای تدریس و طراحی فضاهای آموزشی - تغییر محتوا	اصلی	فنون و روش‌های آموزشی
تخصصی	تحلیل و ارزیابی فضاهای آموزشی - تغییر محتوا	اصلی	تحلیل فضاهای آموزشی
تخصصی	طراحی معماری ۱ - تغییر محتوا	اصلی	طراحی مراکز آموزشی ۱
تخصصی	طراحی معماری ۲ - تغییر محتوا	اصلی	طراحی مراکز آموزشی ۲
تخصصی	طراحی معماری ۳ - تغییر محتوا	اصلی	طراحی مراکز آموزشی ۳
پایان‌نامه	پایان‌نامه - تغییر محتوا	اصلی	پایان‌نامه
	حذف	اختیاری	روانشناسی تربیتی
	حذف	اختیاری	روانشناسی اجتماعی

	حذف	اختیاری	روانشناسی شخصیت
	حذف	اختیاری	جامعه‌شناسی آموزش و پرورش
	حذف	اختیاری	اقتصاد آموزش و پرورش
	حذف	اختیاری	طراحی فنی
	حذف	اختیاری	مکان‌یابی و تحلیل محیط
	حذف	اختیاری	طراحی صنعتی برای مدارس
اختیاری	روش تحقیق - تغییر محتوا	اختیاری	فنون و روشهای مشاور راهنمایی
	حذف	اختیاری	مدیریت ساخت
اختیاری	حکمت اسلامی در هنر و معماری - تغییر محتوا	اختیاری	حکمت هنر اسلامی
تخصصی	برنامه‌ریزی معماری مدارس		
اختیاری	فرآیند طراحی معماری		
اختیاری	قوانین معماری و ضوابط طراحی مدارس		
اختیاری	زبان تخصصی معماری		

دروس اختیاری در برنامه قبلی (۱۳۷۶) بدون شرح درس می‌باشند.

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

الف) مقدمه

امروزه با تخصصی شدن دانش و ماهیت میان‌رشته‌ای حوزه‌های کاربردی، لازم است دوره‌های کارشناسی ارشد به سمت گرایش‌های تخصصی و میان‌رشته‌ای جهت‌گیری نمایند تا از این رهگذر ضمن پرداختن به حوزه‌های میان‌رشته‌ای، کارآیی دانش‌آموختگان در پاسخگویی به نیازهای جامعه افزایش یابد.

در بازنگری برنامه "طراحی فضاهای آموزشی" به عنوان حوزه میان‌رشته‌ای معماری و علوم تربیتی (آموزش)، این رشته از زیرمجموعه شناور فعلی (طراحی شهری) به معماری منتقل می‌گردد. همچنین عنوان دوره به "معماری محیط‌های یادگیری" تغییر کرده است تا ضمن تبعیت از فلسفه و رویکرد نوین آموزش که در آن "محیط‌های یادگیری" جایگزین "فضاهای آموزشی" شده است، با عنوان مشابه (طراحی محیط‌های یادگیری) در رشته برنامه‌ریزی آموزشی (گرایش تکنولوژی آموزشی) اشتباه نشده و بیانگر قلمرو رشته در حیطه معماری باشد.

عنوان رشته پیشنهادی به فارسی: معماری محیط‌های یادگیری

عنوان رشته پیشنهادی به انگلیسی: Architecture of Learning Environments

مقطع رشته: کارشناسی ارشد

ب) مشخصات کلی، تعریف و اهداف

آموزش و پرورش زیربنای توسعه اجتماعی و اقتصادی جامعه است. طبق مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ایران، نظام تعلیم و تربیت عمومی به عنوان عامل اثرگذار اجتماعی و مولد نیروی انسانی، و سرمایه فرهنگی و معنوی برای رشد و تعالی همه‌جانبه و پایدار در نظر گرفته می‌شود که بیانگر اهمیت و نقش محیط‌های یادگیری به طور عام و مدارس به طور خاص در این راستا می‌باشد.

با آنکه نظریه‌های آموزش در چند دهه اخیر دچار تحولات عمیقی شده‌اند، محیط‌های یادگیری در کشور ما متناسب با این تحولات تغییر نکرده‌اند. رویکرد آموزشی در ایران به تدریج از آموزش معلم‌محور به فراگیرمحور در حال تغییر است؛ اما الگوی طراحی مدارس همچنان تابع نظام آموزش رسمی و کم‌بازده معلم‌محور است. مدارس ما چند دهه است که کمابیش بر اساس یک الگو طراحی و ساخته می‌شوند، الگویی که پاسخگوی رویکردهای نوین یاددهی و یادگیری، نیازهای متفاوت و در حال تغییر جامعه، و نیز محیط‌های متنوع فرهنگی و اقلیمی ایران نیست. در پاسخ به این نیازها، رویکردهایی چون مدارس اجتماعی، مدارس بدون کلاس، مدارس خلاق، مدارس سبز، و مدارس نوآور (نوین) بوجود آمده‌اند که بیانگر ضرورت آموزش و پژوهش در حیطه معماری مدارس است.

بنابراین تربیت متخصصانی که در راستای ارتقاء کیفیت معماری مدارس از برنامه‌ریزی تا طراحی و اجرا گام بردارند ویرایش‌هایی در مسائل پژوهشی در این حیطه، به حل مشکلات جاری کمک نمایند، اهداف اصلی این دوره آموزشی را تشکیل می‌دهند.

پ) ضرورت و اهمیت

بخش قابل توجهی از زندگی افراد جامعه در محیط مدارس می‌گذرد و پس از مسکن، مهمترین محیطی است که رشد فکری و اجتماعی، از کودکی تا نوجوانی در آن شکل می‌گیرد. در کشور ما، کیفیت محیط کالبدی مدارس تا حدی مورد غفلت واقع شده بود، ولی امروزه ضرورت نگاه تخصصی، عمیق و همه‌جانبه به این موضوع محسوس است. با توجه به نقش آینده‌ساز کودکان و نوجوانان در جامعه، و نیز ضرورت توسعه و بازسازی فضاهای آموزشی، لازم است متخصصانی به منظور طراحی معماری محیط‌های یادگیری در دانشگاه‌ها تربیت شوند.

طبق آمار سال ۱۴۰۰، حدود ۱۱۰ هزار مدرسه (شامل ۵۶۰ هزار کلاس درس) در کشور دایر است که از این میان، ده درصد مدارس به صورت دو نوبته هستند و سی درصد مدارس نیازمند تخریب و بازسازی هستند (بر اساس آمار "سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور"، ۱۲۰ هزار کلاس درس باید تخریب و نوسازی شوند). این آمار، ضرورت و اهمیت بازاندیشی در کیفیت معماری مدارس و نیز ضرورت استفاده از این فرصت کم‌نظیر در بازسازی مدارس موجود را نشان می‌دهد. علاوه بر شرایط کالبدی موجود، جامعه و نیازهای آموزشی آن همواره در حال تغییر است، بنابراین در زمینه برنامه‌ریزی و طراحی معماری محیط‌های یادگیری، مطالعه نیازها و ترجیحات جامعه در حوزه آموزش و پرورش، و پاسخگویی به آنها ضروری است.

با توجه به مطالب فوق، راهبرد رشته "معماری محیط‌های یادگیری" آن است که ضمن آموزش و پژوهش در این حوزه، ارتباط مناسبی با گروه‌های ذینفع همچون وزارت آموزش و پرورش، سازمان "نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس"، خیرین مدرسه‌ساز، شهرداری‌ها، سمن‌ها، و طراحان و برنامه‌ریزان محلی ایجاد نموده و برای پاسخگویی به نیازهای پژوهشی، برنامه‌ریزی، طراحی، اجرا و ارزیابی، با مشارکت گروه‌های مذکور و نیز کاربران نهایی ایفاء نقش نماید. در این میان، "سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور" می‌تواند در جذب یا ارتقاء تخصص کارشناسان خود، پیش‌قدم گردد، چرا که اگر نیروی انسانی متخصص تربیت شده در این رشته، از جایگاه شغلی و حرفه‌ای خود در دفاتر فنی ادارات کل استان‌ها (به عنوان مدیر فنی یا کارشناس مسئول معماری) برخوردار نگردد، بخشی از هزینه و سرمایه انسانی بکار گرفته شده به ثمر نخواهد نشست.

مشکلات و نارسایی‌های موجود در نظام آموزشی

جامعه و نیازهای آن همواره در حال تغییر است و ابعاد توسعه به تبعیت از این تغییرات سمت و سو می‌یابد. هدف آموزش به عنوان یکی از شاخص‌های مهم توسعه، تربیت متخصصان به منظور پاسخگویی به نیازهای گوناگون جامعه است؛ بنابراین نظام آموزشی نمی‌تواند در طول زمان بدون تغییر بماند و نیازمند بازنگری مداوم و ایجاد تغییرات سازنده است. نظام آموزشی موجود در رشته‌های شهرسازی، معماری و طراحی صنعتی نیز که از شاخه‌های آموزش عالی در حیطه برنامه‌ریزی و طراحی محیط یادگیری بشمار می‌روند، در تربیت کارشناسانی که دارای بینش، دانش و توانش کافی در این زمینه باشند، از توفیق چندانی برخوردار نبوده است. بدین ترتیب اهداف، محتوا و سرفصل آموزشی دروس این رشته نیازمند بازنگری کلی می‌باشند. برای تحقق این مهم، اصلاح رشته "طراحی فضاهای آموزشی" اجتناب ناپذیر است.

برنامه کارشناسی ارشد "طراحی فضاهای آموزشی" در سال ۱۳۷۶ به تصویب رسید و با گذشت ربع قرن از آن، نیازمند بازاندیشی و بازنگری است، در حال حاضر و بر اساس دفترچه‌های سازمان سنجش آموزش کشور و دانشگاه آزاد اسلامی برای کورس‌های

کارشناسی ارشد ناپیوسته در سال ۱۴۰۱، این رشته تنها در یکی از موسسات غیر انتفاعی و نیز دو واحد از دانشگاه‌های آزاد اسلامی آموزش داده می‌شد.

همچنین کارشناسی ارشد مهندسی معماری، گرایش "فضاهای آموزشی و فرهنگی" تاکنون تنها در دانشگاه علم و صنعت ایران راه‌اندازی شده و مهمترین چالش آن عدم تمرکز بر معماری مدارس، و نیز پیوند محدود با رشته آموزش (علوم تربیتی) است. به‌علاوه پرداختن به فضاهای فرهنگی (همچون ابنیه مذهبی، فرهنگسرا، موزه، و ...) از تمرکز بر طراحی مدارس می‌کاهد.

در کنار این کاستی‌ها، کمبود اساتید مجرب و کارآزموده که به طور تخصصی در این حوزه کار کرده و با آخرین تحولات در آن آشنا باشند، امری تامل برانگیز و نیازمند بررسی و اقدام مقتضی است.

با این اوصاف، هدف این رشته بررسی و مطالعه محیط‌های یادگیری با تمرکز بر مدارس و مراکز آموزشی، و نیز بهره‌گیری از تجارب جهانی در پاسخگویی به نیازهای بومی و چالش‌های موجود در حیطه برنامه‌ریزی، طراحی، اجرا و ارزیابی این محیط‌ها است.

بررسی اجمالی این رشته در سایر کشورها یا دانشگاه‌ها

با توجه به اهمیت تربیت نیروی انسانی کارآمد در حوزه طراحی محیط‌های یادگیری، برخی از دانشگاه‌ها با در نظر گرفتن حوزه‌های میان‌رشته‌ای، اقدام به ایجاد رشته و یا برگزاری دوره‌هایی نموده‌اند که منجر به تربیت نیروی متخصص در این زمینه گردد. برخی از این موارد در جدول ۲ ارائه شده‌اند.

جدول ۲ نمونه دانشگاه‌های دارای رشته طراحی محیط‌های یادگیری

نام دانشگاه	نام کشور	عنوان رشته در دانشگاه
UCL	UK/ London	Learning Environments (M.Sc.) https://www.ucl.ac.uk/prospective-students/graduate/taught-degrees/learning-environments-msc
University of Birmingham	UK	Design for Learning Environments (P.G.Cert) https://www.birmingham.ac.uk/postgraduate/courses/cpd/physics/design-learning-environments.aspx
Midland University/ Omaha	USA	Learning Environment (M.Ed.) https://cgps.midlandu.edu/academics/graduate-studies/master-of-education/
The State University of New Jersey	USA	Design of Learning Environments Concentration (Ed.D.) https://gsc.rutgers.edu/degree/ed-d-program-design-of-learning-environments-concentration/

با این حال معماری محیط‌های یادگیری جزو رشته‌های متداول دانشگاهی نیست، چرا که در بسیاری از کشورهای توسعه یافته، بدلیل استفاده از تجربیات و تحقیقات به‌روز در بازسازی و نوسازی مدارس، معماران شاغل در این حیطه، در عمل محصولاتی کارآمد و پاسخگو به نیازهای جامعه تولید نموده و الزامی به تاسیس رشته‌ای مجزا برای دستیابی به هدف مذکور نمی‌باشد. در ادامه به بررسی مختصر دو نمونه اول جدول ۲ می‌پردازیم.

Learning Environments (M.Sc.)

هدف این رشته، توسعه مباحث نظری یادگیری و محیط‌های کالبدی و دیجیتالی آن، و بهبود کیفیت فضاهای آموزشی است. دستیابی به درک درستی از برنامه‌ریزی، توسعه، طراحی، و مدیریت فضاهای یادگیری، تخصص لازم را در یکی از زمینه‌های مهم ایجاد می‌کند. دانشجویان از طریق گفتگو با کارشناسان خبره، و نیز بررسی پروژه‌های اجرایشده، دانش میان‌رشته‌ای پیشرفته‌ای از محیط‌های یادگیری به دست می‌آورند.

کارشناسی ارشد (M.Sc.) محیط‌های یادگیری، شامل یک برنامه تمام‌وقت یک ساله و یا یک برنامه نیمه‌وقت دو ساله است. ماهیت میان‌رشته‌ای این حوزه، متخصصان و دانشجویان را از رشته‌های معماری، آموزش، املاک (Real Estate)، و تسهیلات (Facilities)، گرد هم می‌آورد. یادگیری مشارکتی و مبتنی بر حل مساله، دانشجویان را برای رویارویی موثر با مشکلات پیچیده در دنیای واقعی، و نیز گسترش دانش میان‌رشته‌ای خود و ایجاد یک حوزه تخصصی آماده می‌کند.

اهداف این دوره شامل موارد زیر است:

- ایجاد دانش میان‌رشته‌ای پیشرفته در حوزه محیط‌های یادگیری: این رشته سیاست‌ها، دیدگاه‌ها، طراحی، املاک، و برنامه‌های آموزشی را در کنار هم قرار می‌دهد.
- توسعه جامعه‌ای مشارکتی برای تعامل عمیق با چالش‌ها و فرصت‌های ناشی از آموزش معاصر در جهان
- تقویت توانایی دانشجویان در تعریف و حل مسئله در مواجهه با مسائل پیچیده و چند وجهی طراحی فضاهای آموزشی
- تقویت دانش و مهارت پژوهش و مشاوره دانشجویان در حیطه طراحی محیط‌های یادگیری

دروس اجباری این دوره شامل موارد زیر است:

- محیط‌های یادگیری موثر
- به سوی محیط‌های یادگیری پایدار: راهبردها و ابزارها
- محیط‌های یادگیری در دنیای مجازی: مدیریت یادگیری مبتنی بر فناوری همراه با تأمین فضای کالبدی
- مکان‌های یادگیری در زمینه محلی
- اقتصاد و امور مالی مدرن برای املاک و مستغلات
- راه‌حل‌ها و نظام‌های املاک و مستغلات
- پایان‌نامه (محیط‌های یادگیری)

Design for Learning Environments (P.G.Cert)

دوره طراحی برای محیط‌های یادگیری، که توسط کالج علوم مهندسی اجرا می‌شود، دارای ماهیتی میان‌رشته‌ای و طیف وسیعی از رشته‌ها و متخصصان است که هر یک دیدگاه منحصر به فردی را درباره محیط‌های یادگیری در برنامه درسی ارائه می‌کنند. طول مدت این دوره یک سال است.

طراحی محیط‌های یادگیری با ترکیب موضوعات متنوعی همچون طراحی، فناوری، آموزش، علوم اجتماعی، علم داده و توسعه دیجیتال، به دانشجویان کمک می‌کند تا جنبه‌های مختلف و گسترده‌ای را مورد مطالعه و بررسی قرار دهند.

اهداف و برنامه این دوره بدین قرار است:

- بررسی و اهمیت نقش طراحی، فرآیندها، نظریه‌ها و شیوه‌های جاری
- ارزیابی نقاط قوت و ضعف دیدگاه‌های یادگیری معاصر
- بررسی محیط یادگیری از منظر اجتماعی و فنی
- ارتباط طرح پیشنهادی و برنامه‌ریزی یک محیط آموزشی
- تجزیه تحلیل و چارچوب‌های کلیدی برای ارزیابی آموزش و یادگیری

ت) تعداد و نوع واحدهای درسی

طول دوره کارشناسی ارشد معماری محیط‌های یادگیری ۴ نیم‌سال است و هر نیم‌سال، ۱۶ هفته آموزشی است. مطابق قالب مشخص شده «چارچوب تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی»، واحدهای دوره کارشناسی ارشد در سه دسته دروس تخصصی (الزامی)، دروس اختیاری، و پایان‌نامه دسته‌بندی می‌شوند.

جدول ۳ توزیع واحدها

تعداد واحد	تعداد درس	نوع دروس
۲۰	۷	دروس تخصصی
۶	۳	دروس اختیاری
۶	۱	پایان‌نامه
۳۲	۱۰	جمع

ث) مهارت، توانمندی و شایستگی دانش‌آموختگان

جدول ۴ دانش و مهارت‌های عمومی و ویژه حاصل از این دوره را بر اساس محتوی و برنامه دروس ارائه می‌دهد. بدیهی است پایان‌نامه، تجلی کلی دانش و مهارت‌های ویژه و عمومی حاصل از این دوره خواهد بود.

جدول ۴ مهارت و توانمندی‌های مرتبط با دروس دوره

دانش و مهارت‌های ویژه	دروس مرتبط
آشنایی با فنون و روشهای تدریس	الگوهای تدریس و طراحی فضاهای آموزشی
آشنایی با تاریخچه و انواع نظام‌های آموزشی سنتی و مدرن آشنایی با تحولات معماری فضاهای آموزشی در ایران و جهان	سیر تحول معماری مدارس ایران و جهان و آشنایی با نظام‌های آموزشی سنتی و مدرن
آشنایی با قابلیت‌های فضاهای آموزشی و ارتباط آن با روانشناسی محیط	روانشناسی معماری و اجتماعی محیط‌های یادگیری
آشنایی با تحلیل و ارزیابی فضاهای آموزشی	تحلیل و ارزیابی فضاهای آموزشی
طراحی محیط‌های یادگیری	طرح معماری ۱ و ۲ و ۳ و پایان‌نامه
توانمندی انجام برنامه‌ریزی معماری برای فضاهای آموزشی	برنامه‌ریزی معماری مدارس
آشنایی با معماری اقلیمی در طراحی مدارس	طراحی اقلیمی فضاهای آموزشی
آشنایی با ضوابط و مقررات معماری و شهرسازی در حیطه طراحی مدارس	قوانین معماری و ضوابط طراحی مدارس
دانش و مهارت‌های عمومی	دروس مرتبط
توانایی پاسخ به مسایل حوزه معماری با کمک انواع روش‌های تحقیق	روش تحقیق
آشنایی با فرایند طراحی معماری و انواع آن	فرآیند طراحی معماری
آشنایی با خوانش و ترجمه متون انگلیسی معماری	زبان تخصصی معماری
آشنایی با نظریه‌ها و حکمت هنر و معماری اسلامی	حکمت اسلامی در هنر و معماری

ج) شرایط و ضوابط ورود به دوره

تفاوت این رشته در توجه معنادار به دانش رشته‌های معماری و علوم تربیتی و کاربرد این دانش در طراحی محیط‌های یادگیری است، به همین جهت مهم است که دانشجویان ورودی این رشته، ضمن علاقه‌مندی به مباحث علوم تربیتی، دانش‌آموخته کارشناسی معماری باشند و در دروس تخصصی و کارگاه‌های طراحی معماری از توان بالایی برخوردار باشند. مواد امتحانی و ضرایب آنها در آزمون ورودی کارشناسی ارشد (زیر گروه معماری)، بر اساس نیاز این رشته تعریف می‌گردد. شرایط و ضوابط ورود به دوره مطابق مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می باشد.

تبصره: دانشجویانی که رشته مقطع قبلی آنان معماری نیست، باید حداکثر ۱۲ واحد از دروس کارشناسی معماری را به عنوان دروس جبرانی بگذرانند. انتخاب این دروس به تشخیص گروه آموزشی دانشگاه یا موسسه می‌باشد. تعداد واحدهای جبرانی نیز به تشخیص گروه آموزشی دانشگاه یا موسسه و بر مبنای میزان ارتباط رشته با رشته دوره کارشناسی دانشجو می‌باشد.

فصل دوم

جداول عناوین و مشخصات دروس

جدول ۵ عنوان و مشخصات کلی دروس عملی (از نوع کارگاهی و تخصصی- الزامی) و پایان نامه

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			تعداد ساعات		پیش نیاز (شماره ردیف)	هم نیاز (شماره ردیف)
			نظری	عملی	نظری - عملی	نظری	عملی		
۱	طراحی معماری ۱	۴	-	-	✓	۱۶	۹۶	۵ و ۶	
۲	طراحی معماری ۲	۴	-	-	✓	۱۶	-۹۶	۱	
۳	طراحی معماری ۳	۴	-	-	✓	۱۶	۹۶	۲ و ۸	
۴	پایان نامه	۶	-	-	-	-	-	۳	

جدول ۵ مشخصات کلی دروس کارگاهی و نیز پایان نامه را نمایش می دهد، درس پایان نامه با آنکه واجد برخی از ویژگی های آموزش کارگاهی است تابع ساعات آموزش رسمی این جدول نیست، اما به عنوان یک پروژه طراحی در این گروه جای گرفته است. هر درس طراحی معماری چهار واحد است که شامل یک واحد نظری و سه واحد عملی (از نوع کارگاهی) است و از ۷ ساعت آموزش در هفته تشکیل شده است.

جدول ۶ به مشخصات کلی دروس تخصصی و اختیاری اختصاص دارد. بجز دروس پیش گفته در جدول ۵، دانشجویان ملزم به گذراندن چهار درس تخصصی و سه درس از هفت درس اختیاری این جدول هستند. از این بین، پنج درس بصورت نظری- عملی ارائه می شود که هر درس سه ساعت در هفته، و در عمل معادل دو نشست ۹۰ دقیقه ای را به خود اختصاص می دهد. توصیه می شود دروس نظری یا نظری-عملی با طرح معماری همان ترم یا ترم بعدی پیوند برقرار کنند تا ضمن کاربردی نمودن دانش نظری در این حیطه، تمرین های عملی دروس موازی، بصورت مشترک تعریف شده و موجب غنای بیشتر آموزش گردد^۱.

¹ برای اطلاعات بیشتر به مقالات زیر مراجعه نمایید:

Saghafi, M. R. (2020). "Teaching Strategies for Linking Knowledge Acquisition and Application in the Architectural Design Studio." IJAR International Journal of Architectural Research (Q1), 14(3).

Saghafi, M. R., & Sanders, P. (2020). A Comparison Study of Integrating Theoretical and Practical Components of the Architecture Education Curriculum in Iran and Australia. International Journal of Architectural Engineering & Urban Planning, 30(2), 147-157.

جدول ۶ عنوان و مشخصات کلی دروس اختیاری و دروس تخصصی الزامی

ردیف	نوع واحد	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			تعداد ساعات		پیش‌نیاز	هم‌نیاز
				نظری	عملی	نظری عملی	نظری	عملی		
۵	تخصصی	الگوهای تدریس و طراحی فضاهای آموزشی	۲	✓			۳۲		۱	
۶	تخصصی	تحلیل و ارزیابی فضاهای آموزشی	۲			✓	۱۶	۳۲	۱	
۷	تخصصی	برنامه‌ریزی معماری مدارس	۲			✓	۱۶	۳۲	۲	
۸	تخصصی	سیر تحول معماری مدارس ایران و جهان و آشنایی با نظام‌های آموزشی سنتی و مدرن	۲			✓	۱۶	۳۲	۵	
۹	اختیاری	روش تحقیق	۲			✓	۱۶	۳۲		
۱۰	اختیاری	طراحی اقلیمی فضاهای آموزشی	۲			✓	۱۶	۳۲		
۱۱	اختیاری	روانشناسی معماری و اجتماعی محیط‌های یادگیری	۲	✓			۳۲	-		
۱۲	اختیاری	فرآیند طراحی معماری	۲	✓			۳۲			
۱۳	اختیاری	زبان تخصصی معماری	۲	✓			۳۲			
۱۴	اختیاری	قوانین معماری و ضوابط طراحی مدارس	۲	✓			۳۲	-		
۱۵	اختیاری	حکمت اسلامی در هنر و معماری	۲	✓			۳۲	-		

جدول ۷ برنامه پیشنهادی دروس به تفکیک هر ترم *

دسته‌بندی دروس	عملی (از نوع کارگاهی)	نظری-عملی	نظری / نظری-عملی	نظری	مجموع واحد	ساعات آموزش
ترم ۱ (پاییز)	طراحی معماری ۱	تحلیل و ارزیابی فضاهای آموزشی	درس اختیاری (مانند طراحی اقلیمی فضاهای آموزشی یا قوانین معماری و ضوابط طراحی مدارس)	الگوهای تدریس و طراحی فضاهای آموزشی	۱۰	۱۴_۱۵
ترم ۲ (بهار)	طراحی معماری ۲	برنامه‌ریزی معماری مدارس	سیر تحول معماری مدارس ایران و جهان و آشنایی با نظام‌های آموزشی سنتی و مدرن		۸	۱۳
ترم ۳ (پاییز)	طراحی معماری ۳	روش تحقیق		روانشناسی معماری و اجتماعی محیط‌های یادگیری	۸	۱۲
ترم ۴ (بهار)	پایان‌نامه				۶	

* با وجود آنکه تعدادی از دروس نظری و نظری-عملی در این جدول، با توجه به محدودیت "قالب بازنگری برنامه درسی"، اختیاری هستند، توصیه می‌گردد جهت کسب دانش و تجربه مورد نیاز دانشجویان در این رشته، دروس فوق توسط گروه آموزشی مربوطه ارائه گردند.

برنامه پیشنهادی دروس به تفکیک هر ترم در جدول ۷ ارائه شده است. یکی از اهداف این برنامه، علاوه بر رعایت دروس پیش‌نیاز و هم‌نیاز، توزیع متوازن دروس در سه ترم اول، و به تبع آن ساعات آموزشی متعادل (در هر هفته) بوده است. هدف دیگر پیوند مناسب دروس تخصصی و کارگاهی است. در ترم اول بجز درس "الگوهای تدریس و طراحی فضاهای آموزشی" که جزو دروس تخصصی علوم تربیتی است، درس "تحلیل و ارزیابی فضاهای آموزشی"، با کارگاه "طراحی معماری ۱" پیوند برقرار می‌کند که موضوع پروژه‌های آن از چند تمرین در اندازه تک فضا (مانند کتابخانه مدرسه)، اندازه میانی (مانند الگوی شکل‌بندی کلاس‌های مدرسه) و یا یک محیط یادگیری کوچک (مانند کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان) تشکیل شده است. همچنین یکی از دروس اختیاری برای این ترم در نظر گرفته شده است. در ترم دوم، درس "برنامه‌ریزی معماری مدارس" به موازات "طرح معماری ۲" که به برنامه‌ریزی مشارکتی و طراحی یک دبیرستان یا هنرستان اختصاص دارد، ارائه می‌شوند و همزمان از تجربیات درس "تحلیل و ارزیابی فضاهای آموزشی" در ترم گذشته بهره می‌برد. در این ترم همچنین درس "سیر تحول معماری مدارس ایران و جهان و آشنایی با نظام‌های آموزشی سنتی و مدرن" ارائه می‌گردد که بیشترین تاثیر را بر "طرح معماری ۳" خواهد گذاشت. ترم سوم شامل درس اختیاری "روانشناسی معماری و اجتماعی محیط‌های یادگیری" است که به "طراحی معماری ۳" با موضوع طراحی یک دبستان مرتبط می‌شود. درس اختیاری "روش تحقیق" نیز شامل پیشنهاد و پیشبرد طرح‌نامه دانشجویان است که پیش از شروع "پایان‌نامه" ضروری قلمداد می‌گردد.

در فصل بعدی (فصل سوم: ویژگی‌های دروس)، جدول "برنامه هفتگی پیشنهادی" در انتهای شرح دروس اضافه شده است تا اطلاعات بیشتری را درباره سرفصل‌ها و اجزاء آنها ارائه داده و یا تمرین‌های هفتگی را در مورد دروس عملی یا کارگاهی مشخص سازد. لازم به ذکر است با توجه به روش‌های متنوع تدریس، فرایندهای متفاوت طراحی، و نیز شرایط مختلف هر محیط یادگیری، تصمیم‌گیری در مورد ترتیب و محتوی اجزاء درس و یا تمرین‌های پیشنهادی، به عهده استاد مربوطه می‌باشد.

فصل سوم

شرح دروس

طراحی معماری ۱		عنوان درس به فارسی
Architectural Design 1		عنوان درس به انگلیسی
نوع درس و واحد		دروس پیش‌نیاز
☐ نظری	☒ تخصصی	دروس هم‌نیاز
		الگوهای تدریس و طراحی فضاهای آموزشی تحلیل و ارزیابی فضاهای آموزشی
☒ نظری-عملی	☐ اختیاری	تعداد واحد
		۴
☐ پایان‌نامه		تعداد ساعت
		۱۱۲

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر: بازدید میدانی

الف) هدف کلی:

هدف از کارگاه طراحی معماری ۱ آشنایی با طراحی محیط‌های یادگیری در قالب بخش‌هایی از مجموعه و یا محیط‌های یادگیری کوچک است.

ب) اهداف ویژه:

آشنایی با مبانی معماری محیط‌های یادگیری در قالب تمرینات متعدد و در پیوند با دروس "الگوهای تدریس و طراحی فضاهای آموزشی" و "تحلیل و ارزیابی فضاهای آموزشی"

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- بررسی نظریه‌ها و دیدگاه‌های اصلی درحیطه معماری محیط‌های یادگیری
- مطالعه و ارائه سمینار پیرامون تجربیات طراحی موضوع طرح در داخل و خارج از کشور
- مطالعه و بررسی الزامات طراحی بخش‌های مختلف زیرمجموعه محیط‌های یادگیری
- ارتباط متقابل فضا، کاربر و نظام آموزشی در محیط‌های یادگیری
- نیازهای کاربران فضاهای یادگیری و تاثیر آن بر طرح
- عملکردها و فضاهای مورد نیاز با توجه به فعالیت کاربران در محیط‌های یادگیری و سازماندهی فضاها
- ارتباط با بستر و ویژگی‌های فرهنگی، اجتماعی در محیط‌های یادگیری

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

این درس شامل یک ساعت آموزش نظری و ۶ ساعت تمرین و کار عملی در هفته می‌باشد. بخش نظری توسط استاد و تیز دانشجوین کار قالب سمینارهایی پیرامون نتایج مطالعات در زمینه‌های خواسته شده ارائه می‌گردد. بازدید میدانی از نمونه‌های مطرح محیط‌های آموزشی ساخته شده نیز می‌تواند مفید باشد. از آنجا که دانشجویان در نیم‌سال نخست دوره آموزشی، دارای دانش تخصصی لازم را نیستند، توصیه

می‌شود بجای یک پروژه، سه تا چهار تمرین در طول ترم برنامه‌ریزی گردد. بهتر است تمرین‌های این درس ترکیبی از اسکیس و تمرینات کوتاه مدت، و طرح نهایی در نظر گرفته شود. این تمرین‌ها می‌تواند در اندازه تک فضا (مانند کتابخانه مدرسه)، اندازه میانی (مانند الگوی شکل‌بندی کلاس‌های مدرسه) و یا یک محیط یادگیری کوچک (مانند کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان) باشد.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- مشارکت و فعالیت کلاسی در طول نیم‌سال - ۲۰-۱۰ درصد
- تمرینات کوتاه مدت و اسکیس‌ها - ۵۰-۴۰ درصد
- تمرین پایان نیم‌سال - ۴۰-۳۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

آتلیه طراحی، رایانه، ویدئو پرژکتور، پرده نمایش

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- آتشی، مهدی؛ نبی زاده، نیما و طالبیان، نیما (۱۳۹۴). مجتمع آموزشی، انتشارات کسری.
- جاناسن، دیوید و لند، سوزان (۱۳۹۷). مبانی نظری محیط‌های یادگیری، ترجمه مینا آذرنوش و حسین زنگنه، آوای نور.
- شاطریان، رضا (۱۳۹۲). طراحی و معماری فضاهای آموزشی، سیمای دانش.
- ضرغامی، اسماعیل و پهلوانی، مهدی (۱۳۹۶). معماری مدارس آینده، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی.
- کامل‌نیا، حامد (۱۳۸۵). طراحی محیط‌های یادگیری (مفاهیم و تجربه‌ها)، انتشارات سبحان نور، تهران.
- محمودی، محمدمهدی (۱۳۹۱). طراحی فضاهای آموزشی با رویکرد انعطاف پذیری، دانشگاه تهران.
- نایر، پراکاش؛ راندال، فیلدین و لاکنی، جفری (۱۳۹۱). زبان طراحی مدرسه: الگوهای طراحی برای مدارس قرن بیست‌ویکم، ترجمه ثمانه ایروانی، انتشارات راه دان.

- Darian-Smith, K. & Willis, J. (Editors). (2016). *Designing schools: Space, place and pedagogy*, Routledge; 1st edition.

- Ellis, R. A. & Goodyear, P. (2018). *Spaces of Teaching and Learning: Integrating Perspectives on Research and Practice*, Springer.

- Fianchini, M. (2020). *Renewing Middle School Facilities*. Springer.

- Walden, R. (2015). *Schools for the Future: Design Proposals from Architectural Psychology*, Springer.

- Widiastuti, K., Susilo, M., & Nurfinaputri, H. (2020). How classroom design impacts for student learning comfort: Architect perspective on designing classrooms. *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE)*, 9, 469-477. <https://doi.org/10.11591/ijere.v9i3.20566>

- Woolner, P. (2010). *The design of learning spaces*. A&C Black.

ح) برنامه هفتگی پیشنهادی

هفته	موضوع درس	اجزاء درس/تمرین هفته
اول	معارفه و تشریح درس، شروع مطالعات	ارائه برنامه کلاس و منابع اصلی تعریف موضوعات جهت مطالعات دانشجویان
دوم	تمرین اول (طراحی یا بازسازی بخشی از یک محیط آموزشی)	شرح تمرین و موضوعات مطالعاتی بحث گروهی درباره ابعاد و جوانب موضوع تمرین
سوم	بحث و رایحه مطالعات درباره تحلیل و ارزیابی موضوع طرح بررسی نمونه‌های موجود و موفق	ارائه سمینارها درباره مطالعات و بحث گروهی جمع‌بندی مطالعات پژوهشی و نمونه‌ها
چهارم	کرکسیون ایده‌ها و طرح‌های دانشجویان	بررسی ایده‌های طراحی و کرکسیون‌های فردی
پنجم	تحویل تمرین اول	بحث گروهی و جمع‌بندی نکات اصلی تمرین
ششم	شرح و شروع تمرین دوم (طراحی یا بازسازی بخشی از یک محیط آموزشی/ فضاهای باز و بسته)	شرح تمرین و موضوعات مطالعاتی بحث گروهی درباره ابعاد و جوانب موضوع تمرین
هفتم	بحث و رایحه مطالعات درباره تحلیل و ارزیابی موضوع طرح بررسی نمونه‌های موجود و موفق	ارائه سمینارها درباره مطالعات و بحث گروهی جمع‌بندی مطالعات پژوهشی و نمونه‌ها
هشتم	کرکسیون ایده‌ها و طرح‌های دانشجویان	بررسی ایده‌های طراحی و کرکسیون‌های فردی
نهم	تحویل تمرین دوم	بحث گروهی و جمع‌بندی نکات اصلی تمرین
دهم	شرح و شروع تمرین سوم (اسکیس طراحی)	بحث گروهی درباره ابعاد و جوانب موضوع تمرین
یازدهم	تحویل تمرین سوم	بحث گروهی و جمع‌بندی نکات اصلی تمرین
دوازدهم	شرح و بحث تمرین نهایی	شرح تمرین و موضوعات مطالعاتی
سیزدهم	سمینار تجربیات معاصر و بیان نظریات نظریه‌پردازان شاخص	بررسی نمونه‌های موفق داخلی و خارجی
چهاردهم	نقش عوامل مختلف موثر بر طراحی کرکسیون کارهای دانشجویان در بخش ایده پردازی	بررسی عوامل مختلف شامل کاربر، محیط اجتماعی، فرهنگی و ...
پانزدهم	کرکسیون کارهای دانشجویان در بخش طراحی	کرکسیون فردی و بحث گروهی
شانزدهم	کرکسیون کارهای دانشجویان در بخش طراحی	کرکسیون فردی و بحث گروهی

عنوان درس به فارسی		تحلیل و ارزیابی فضاهای آموزشی	
عنوان درس به انگلیسی		Analysis and Evaluation of Educational Spaces	
دروس پیش‌نیاز		نوع درس و واحد	
دروس هم‌نیاز	کارگاه طراحی معماری ۱	تخصصی	نظری
تعداد واحد	۲	اختیاری	نظری-عملی
تعداد ساعت	۴۸	پایان‌نامه	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر: بازدید میدانی

الف) هدف کلی:

هدف این درس آشنایی دانشجویان با ویژگی‌های محیط‌های یادگیری و تقویت توان تحلیل و ارزیابی فضاهای آموزشی است.

ب) اهداف ویژه:

آشنایی با رویکردهای تحلیل و نظام‌های ارزیابی محیط‌های یادگیری

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- تاثیر فضای کالبدی بر تجربه یادگیری فراگیران
- شناخت و تحلیل عناصر و بخش‌های گوناگون محیط‌های یادگیری
- تحلیل ارتباط فضاهای باز و بسته محیط‌های یادگیری و اصول طراحی آنها
- سازمان‌های فضایی در حیطه مراکز آموزشی و تحلیل رابطه فضاهای جزء و کل در محیط‌های یادگیری
- عوامل مؤثر بر کیفیت کالبدی در معماری محیط‌های یادگیری
- تحلیل معماری فضاهای آموزشی با توجه به نیازهای کاربران
- انعطاف‌پذیری در فضاهای آموزشی در پاسخگویی به نیازهای آتی
- ارزیابی پس از بهره‌برداری مدارس

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

این درس، مرکب از مباحث و تمرین‌های نظری، علمی و سمینار می‌باشد. توصیه می‌گردد در طول ترم چند سمینار با دعوت از اساتید و متخصصین طراحی محیط‌های یادگیری برگزار شود تا دانشجویان با ابعاد و جوانب مختلف تحلیل و ارزیابی این فضاها آشنا شوند. استفاده از تصاویر، و مشاهده و بازدید حضوری از نمونه‌های مطرح محیط‌های یادگیری، تاثیر بسزایی بر درک بهتر مباحث و فراگیری مطالب این درس دارد.

این درس در پیوند با درس طراحی معماری ۱ برنامه‌ریزی می‌شود تا دانشجویان در مراحل مختلف فرایند طراحی، به تحلیل و ارزیابی طرح‌های خود در تمرین‌های مذکور بپردازند. همچنین در طول ترم، تحلیل و ارزیابی چند نمونه محیط‌های یادگیری انتخابی (داخلی و خارجی، دارای مقیاس و کاربری متفاوت) توسط دانشجویان در قالب کار فردی یا گروهی، انجام می‌شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- مشارکت فعال کلاسی در طول نیم‌سال ۱۰-۲۰ درصد
- تحلیل و ارزیابی تمرین‌های طراحی در طول نیم‌سال ۴۰-۵۰ درصد
- تمرین پایان نیم‌سال (تحلیل و ارزیابی نمونه‌های انتخابی) ۳۰-۴۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

رایانه، ویدئو پروژکتور، پرده نمایش

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- شاطریان، رضا (۱۳۹۲). طراحی و معماری فضاهای آموزشی، سیمای دانش.
- شجاعی، سیدعلیرضا (۱۳۹۱). فضاهای آموزشی، قواعد و معیارها، سیمای دانش.
- صفرنواده، مریم و ناصحیان، علی (۱۳۹۶). استانداردهای طراحی فضای آموزشی در فرایند یاددهی - یادگیری، نشر رشد فرهنگ.
- کامل‌نیا، حامد (۱۳۸۵). طراحی محیط‌های یادگیری (مفاهیم و تجربه‌ها)، انتشارات سبحان نور.
- مرتضوی، شهرناز (۱۳۷۶). فضاهای آموزشی از دیدگاه روانشناسی محیط، شهرناز، سازمان نوسازی مدارس کشور.
- سانوف، هنری (۱۴۰۲). مشارکت اجتماعی در برنامه‌ریزی و طراحی مدارس ترجمه محمود رضا ثقفی، لیلا افروزه، محمدعلی صفارپور، سازمان انتشارات سمت.

-Alterator, S., & Deed, C. (2018). School Space and its Occupation: Conceptualising and Evaluating Innovative Learning Environments. Brill.

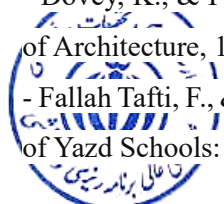
- Brookhart, S., M. & McMillan, J. H. (2019). Classroom assessment and educational measurement, Routledge.

- Cleveland, B., & Fisher, K. (2014). The evaluation of physical learning environments: A critical review of the literature. Learning Environments Research, 17(1), 1-28.

- Daniels, H., Stables, A., Tse, H. M. & Cox, S. (2019). School Design Matters: How School Design Relates to the Practice and Experience of Schooling, Taylor & Francis.

- Dovey, K., & Fisher, K. (2014). Designing for adaptation: the school as socio-spatial assemblage. The Journal of Architecture, 19(1), 43-63. <https://doi.org/10.1080/13602365.2014.882376>

- Fallah Tafti, F., & Lee, J. H. (2022). Examining Variance, Flexibility, and Centrality in the Spatial Configurations of Yazd Schools: A Longitudinal Analysis. Buildings, 12(12), 2080.

- Imms, W., Cleveland, B., & Fisher, K. (2016). Evaluating learning environments: Snapshots of emerging issues, methods and knowledge. Springer.
- Soccio, P. (2016). A New Post Occupancy Evaluation Tool for Assessing the Indoor Environment Quality of Learning Environments. In Evaluating Learning Environments (pp. 195-210). Brill Sense.
- Veloso, L., & Marques, J. S. (2018). School Architecture: An Analysis of the Role of the State in the (Re) Configuration of the Profession. Social Science Quarterly, 99(1), 154-168.

ح) برنامه هفتگی پیشنهادی

هفته	موضوع درس	اجزاء درس / تمرین هفته
اول	معارفه و تشریح درس تاثیر فضای کالبدی در آموزش	ارائه برنامه کلاس و منابع اصلی تشریح ابعاد مختلف محیط یادگیری و تاثیر آن بر آموزش
دوم	شناخت عناصر تشکیل دهنده محیط‌های یادگیری	تحلیل اجزاء محیط‌های یادگیری و سازمان‌های فضایی آن ارتباط فضاهای باز و بسته و اصول طراحی آنها
سوم	تاثیر نیازهای کاربران بر محیط‌های یادگیری	تشریح نیازهای کالبدی و روانشناختی کاربران فضاهای آموزشی در مقاطع مختلف
چهارم	سمینار متخصصین طراحی محیط‌های یادگیری	دعوت از متخصصان علوم تربیتی بحث گروهی و مشارکت دانشجویان
پنجم	سمینار متخصصین معماری محیط‌های یادگیری	دعوت از متخصصان معماری محیط‌های یادگیری بحث گروهی و مشارکت دانشجویان
ششم	بازدید و مشاهده حضوری نمونه‌های موفق	بازدید و نظرسنجی برای ارزیابی میدانی و بحث گروهی
هفتم	آشنایی با معیارهای ارزیابی پس از بهره برداری	شناخت نحوه ارزیابی محیط کالبدی و معرفی نظام‌های ارزیابی
هشتم	تحلیل و ارزیابی نمونه‌های منتخب	در هماهنگی با درس طراحی معماری در همان نیم‌سال
نهم	تحلیل و ارزیابی تمرین‌های طراحی دانشجویان	بر اساس مباحث قبلی
دهم	تحلیل بخش‌های مختلف آموزشی	بخش‌هایی همچون کلاس، کتابخانه و ...
یازدهم	تحلیل و ارزیابی محیط‌های باز و بسته	ارتباط فضاهای باز و بسته در محیط‌های یادگیری
دوازدهم	تحلیل ارتباط نظریه‌ها و محیط یادگیری	تاثیر نظرات و رویکردهای مختلف یادگیری بر فضای آموزشی
سیزدهم	تحلیل و ارزیابی تمرین بعدی طراحی دانشجویان	ذکر نقاط قوت و ضعف و اصلاح موارد مشابه در تمرین آخر
چهاردهم	انتخاب یک مجموعه آموزشی و تحلیل و ارزیابی آن	بحث گروهی و کرکسیون‌های فردی
پانزدهم	کرکسیون تحلیل و ارزیابی یک مجموعه آموزشی	کرکسیون‌های فردی و گروهی
شانزدهم	کرکسیون تحلیل و ارزیابی یک مجموعه آموزشی	کرکسیون‌های فردی و گروهی

طراحی اقلیمی فضاهای آموزشی		عنوان درس به فارسی
Climatic Design of Educational Spaces		عنوان درس به انگلیسی
نوع درس و واحد		دروس پیش‌نیاز
☐ نظری	☐ پیش‌نیاز	دروس هم‌نیاز
☒ نظری-عملی	☐ تخصصی	تعداد واحد
	☒ اختیاری	تعداد ساعت
		۲
		۴۸

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

الف) هدف کلی:

آشنایی با طراحی اقلیمی مدارس با هدف کاهش مصرف انرژی در این دسته از بناهای عمومی و نیز دستیابی به آسایش اقلیمی با توجه به تنوع و تفاوت‌های اقلیمی در پهنه سرزمین ایران

ب) اهداف ویژه:

- آشنایی با رویکردهایی نظیر معماری سبز، طراحی اقلیمی، انرژی‌کارا و ...
- شناخت عوامل مؤثر در طراحی پایدار مبتنی بر ملاحظات زیست محیطی
- شناخت تأثیر محیط طبیعی و اقلیم به عنوان دو عامل مهم در طراحی معماری
- آشنایی با راهکارهای طراحی اقلیمی و بررسی شاخص‌های آن (شاخص‌های آسایش اقلیمی، عوامل ایجاد آسایش اقلیمی، و آشنایی با راهکارهای ایجاد آسایش اقلیمی در فضاهای باز و بسته آموزشی)
- کاربرد دانش حاصل از اصول طراحی اقلیمی در پروژه‌های طراحی معماری

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- مبانی نظری معماری اقلیم‌گرا و بررسی شاخص‌های آن
- عناصر دخیل در ایجاد آسایش اقلیمی
- معرفی راهکارهای طراحی اقلیمی در فضاهای آموزشی
- بیان اولویت‌های اقلیمی در جانمایی فضاها، جهت‌گیری و پوسته ساختمان
- معرفی شاخص‌های مدارس سبز، صفر کربن، و ...
- آشنایی با برنامه‌ها و نرم‌افزارهای کاربردی در این حوزه
- آشنایی با نور روز و تنظیم آن در طراحی فضاهای آموزشی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

نظر به تجربه درس تنظیم شرایط محیطی در دوره کارشناسی معماری، این درس بر کاربرد مباحث طراحی اقلیمی در فضاهای آموزشی، آموزش مبتنی بر حل مساله، و انجام تمرین‌های عملی توسط دانشجویان در قالب پروژه‌های فردی و گروهی متمرکز است. دانشجویان برای تمرین‌ها با استاد خود جلسات راهنمایی خواهند داشت. همچنین دانشجویان می‌توانند به بررسی نمونه‌های موفق در جهان از حیث طراحی اقلیمی در فضاهای آموزشی بپردازند. در این درس، نرم‌افزارهای نسبتاً ساده مرتبط با طراحی اقلیمی معرفی و آموزش داده می‌شوند. مباحث مطروحه در کلاس از طریق تحلیل‌های اقلیمی و انتخاب راه حل‌ها و کاربرد آن در پروژه طراحی معماری به اتمام می‌رسد، استاد این درس باید در زمینه اقلیم تخصص داشته و به دانش کاربردی در این زمینه احاطه داشته باشد.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

در پایان نیم‌سال ارزش‌گذاری کارهای دانشجویان بر اساس موارد زیر خواهد بود:

- مشارکت فعال دانشجو در کلاس ۲۰-۱۰ درصد
- پروژه گروهی ۲۰-۱۰ درصد
- پروژه فردی (به موازات طرح معماری) ۷۰-۶۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

-تجهیزات سخت‌افزاری نظیر رایانه، ویدئو پروژکتور، پرده نمایش و نرم‌افزارهای مرتبط
-نورسنج، دماسنج و بادسنج

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- امید، ساناز (۱۳۹۵). اصول و روش‌های طراحی نورپردازی، انتشارات کتابکده کسری.
- دفتر مقررات ملی ساختمان (۱۳۹۹). مبحث نوزدهم مقررات ملی ساختمان: صرفه‌جویی در مصرف انرژی.
- رازجویان، محمود (۱۳۸۸). آسایش در پناه معماری همساز با اقلیم، دانشگاه شهید بهشتی.
- فهام، الهام و همکاران (۱۳۹۱). مدرسه سبز، مبانی و دستورالعمل‌های اجرایی، تهران: انتشارات پلک.
- قبادیان، وحید (۱۴۰۰). بررسی اقلیمی ابنیه سنتی ایران، دانشگاه تهران.
- کسمایی، مرتضی (۱۳۸۲). اقلیم و معماری، ویراست محمد احمدی‌نژاد، اصفهان، خاک، ویراست دوم.
- کسمایی، مرتضی (۱۳۷۰). نقشه پهنه‌بندی اقلیمی ایران، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن.
- میبودی، حسین و همکاران (۱۳۹۷). شناخت مدارس سبز (نظریه‌ها، سیاست‌ها و برنامه‌ریزی)، انتشارات تالاب.
- معیری‌نیا، مریم (۱۳۸۸). طراحی نورپردازی برای محیط‌های آموزشی، تهران: انتشارات طحان.
- واتسون، دونالد (۱۳۹۲). طراحی اقلیمی: اصول نظری و اجرایی کاربرد انرژی در ساختمان، ترجمه وحید قبادیان، دانشگاه تهران

ح) برنامه هفتگی پیشنهادی

هفته	موضوع درس	اجزاء درس / تمرین هفته
اول	آشنایی با محتوی، اهداف و کاربرد درس	معماری پایدار، طراحی اقلیمی، مدارس سبز
دوم	عوامل دخیل در ایجاد آسایش اقلیمی	کلیات، تعاریف و کاربرد
سوم	کاربرد سیستم‌های فعال و غیر فعال طراحی اقلیمی	از طریق آشنایی با نمونه‌های موفق
چهارم	طراحی اقلیمی با روش بکارگیری توصیه‌های پهنه‌بندی اقلیمی ایران	دسته‌بندی و تحلیل آنها بر اساس مقیاس سایت و محوطه، بنا، تک فضاها، جزییات، و تاسیسات
پنجم	طراحی بر اساس محیط طبیعی و اولویت‌های اقلیمی	جانمایی فضاها، جهت‌گیری، طراحی پوسته بنا و ...
ششم	کرکسیون پروژه طراحی بر اساس راهکارهای اقلیمی	تحلیل و ارزیابی گزینه‌های اولیه طراحی
هفتم	راهکارهای اقلیمی برای فضاها باز مدارس	جانمایی فعالیت‌ها، طراحی سایبان، کاربرد فضای سبز و ...
هشتم	راهکارهای تهویه طبیعی و انواع آن	مانند یک طرفه و دو طرفه
نهم	کارگاه آشنایی با نرم‌افزارهای طراحی اقلیمی	Climate Consultant, Weather Tool
دهم	کارگاه آشنایی با نرم‌افزارهای طراحی اقلیمی	Ecotect
یازدهم	کرکسیون پروژه طراحی بر اساس راهکارهای اقلیمی	تحلیل و ارزیابی فضاها از منظر جانمایی و ...
دوازدهم	آشنایی با ویژگی‌های مدارس سبز، صفر کربن و ...	انتخاب و تحلیل نمونه‌های موفق در قالب تمرین گروهی
سیزدهم	آشنایی با نور روز و نحوه تنظیم آن	نورسنجی، طراحی سایبان و رف نوری
چهاردهم	نورپردازی طبیعی در فضاها آموزشی	طراحی پنجره و انواع نورگیر
پانزدهم	ارائه نمونه‌های منتخب توسط گروه‌ها	بررسی و بحث گروهی در کلاس
شانزدهم	کرکسیون پروژه طراحی بر اساس راهکارهای اقلیمی	بررسی و تحلیل جزییات مانند سایبان فضاها

عنوان درس به فارسی		الگوهای تدریس و طراحی فضاهای آموزشی	
عنوان درس به انگلیسی		Models of Teaching and Design of Educational Spaces	
دروس پیش‌نیاز	نوع درس و واحد		
دروس هم‌نیاز	طراحی معماری ۱	تخصصی	نظری
تعداد واحد	۲	اختیاری	نظری-عملی
تعداد ساعت	۳۲	پایان‌نامه	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

الف) هدف کلی:

پیام‌های آموزشی با بکارگیری فنون و روش‌های مختلف تدریس به دانش‌آموزان منتقل می‌شود. هدف از این درس با توجه به نقش فضای آموزشی در پشتیبانی از این روش‌ها، آشنایی دانشجویان با فضاهای مناسب آموزشی برای بهبود یادگیری فراگیران است.

ب) اهداف ویژه:

- آشنایی با برخی از مفاهیم و اصطلاحات پایه در تدریس
- آشنایی با نظریه‌های یادگیری و کاربرد آنها در تدریس
- آشنایی با معماری محیط یادگیری متناسب با هر کدام از نظریه‌های یادگیری
- آشنایی با طراحی محیط یادگیری مبتنی بر واقعیت افزوده، مجازی و ترکیبی
- آشنایی با خصوصیات تدریس در عصر فناوری با تاکید بر طراحی فضا
- آشنایی با کاربرد الگوهای تدریس در طراحی فضا

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

فصل اول: مفاهیم اساسی در تدریس: تعلیم و تربیت، یادگیری، محیط یادگیری، تدریس، چستی و چرایی راهبردهای تدریس در آموزش

فصل دوم: نظریه‌های یادگیری و کاربرد آنها در تدریس

- عوامل مؤثر در یادگیری
- نظریه‌های یادگیری: رفتارگرایی، شناخت‌گرایی، سازنده‌گرایی، ارتباط‌گرایی و انسان‌گرایی
- تحلیل نظریه‌های یادگیری در فرایند تدریس و تاثیر آن بر فضا و تجهیزات آموزشی

فصل سوم: محیط یادگیری

- عناصر و مولفه‌های محیط یادگیری
- کاربرد نظریه‌های یادگیری در محیط یادگیری
- عناصر و مولفه‌های یادگیری الکترونیک

- آشنایی با تکنولوژی واقعیت افزوده (AR)، واقعیت مجازی (VR)، و واقعیت ترکیبی (MR)
- الزامات محیط‌های یادگیری الکترونیک بر فضا و تجهیزات آموزشی

فصل چهارم: انواع الگوهای تدریس:

- الگوی سخنرانی
- الگوی پرسش و پاسخ
- الگوی بحث و گفت‌وگو
- الگوی کاوشگری علمی
- الگوی تفکر قیاسی و استقرایی
- الگوی دریافت مفهوم و معنا
- الگوی تفکر بدیع و استعاره‌ای (بدیع‌پردازی)
- الگوی پیش‌سازمان‌دهنده
- الگوی کاوش فردی و گروهی
- الگوی ایفای نقش
- الگوی یاران در یادگیری
- الگوی آموزش مستقیم (برنامه‌ای) یادگیری در حد تسلط
- یادگیری از شبیه‌سازها

فصل پنجم: تحلیل الگوها و روش‌های تدریس و بررسی کاربرد آنها در طراحی فضای آموزشی

فصل ششم: خلاقیت و تکنیک‌های آن، عوامل موثر بر خلاقیت و رابطه آن با محیط یادگیری

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

این درس بصورت تشریحی و تحلیلی توسط استاد ارائه می‌شود و از مشارکت دانشجویان در تمرین الگوها استفاده می‌گردد. توصیه می‌شود برای افزایش بازدهی کلاس از تکنولوژی آموزشی و وسایل کمک آموزشی و مناسب بهره‌برداری گردد.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- مشارکت فعال دانشجو در کلاس ۲۰ درصد

- آزمون پایان نیم‌سال ۸۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

ویدئو پروژکتور، پرده نمایش، وایت برد، و رایانه متصل به شبکه

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- آقازاده، محرم (۱۳۹۷). راهنمای روش‌های نوین تدریس. تهران: نشر آبیژ.
- جویس، بروس؛ کالهون، امیلی؛ هاپکینز، دیوید (۱۳۹۶). الگوهای یادگیری، ابزارهایی برای تدریس (با اصلاحات)، مترجمان: مهرمحمدی، محمود و عابدی، لطفعلی، تهران: سازمان انتشارات سمت.
- شعبانی، حسن (۱۳۹۷). روش تدریس پیشرفته (آموزش مهارت‌ها و راهبردهای تفکر) - با تجدیدنظر اساسی و اضافات - تهران: سازمان انتشارات سمت.
- صفوی، امان‌الله (۱۳۹۶). کلیات روشها و فنون تدریس (متن کوتاه) همراه با الگوهای جدید تدریس، تهران: انتشارات معاصر.
- کار، دیوید؛ ماخر، فنستر؛ سون، ریچارد. (۱۳۸۵). روش‌های تدریس پیشرفته، مترجم: هاشم فردانش. تهران: انتشارات کویر.
- کدیور، پروین (۱۳۹۰). نظریه‌های یادگیری، تهران: سازمان انتشارات سمت
- مور، کنس دی. (۱۳۹۶). نظریه‌های آموزشی (راهبردهای آموزشی اثربخش)، مترجمان: سعدی پور، اسماعیل و فرهنگ رنجبر، مهنوش، تهران: انتشارات دیدار.
- Ellis, R. A., & Goodyear, P. (2018). Spaces of teaching and learning: Integrating perspectives on research and practice. Springer.
- Ferguson, R., et. al. (2019). Innovating Pedagogy: Open University Innovation Report 7. Milton Keynes: The Open University.
- Kyriacou, Chris (2019). Effective Teaching in Schools, Theory and Practice. UK/ Nelson Thornes Ltd/Third Edition.
- Land, S., & Jonassen, D. (2012). Theoretical foundations of learning environments. Routledge.

ح) برنامه هفتگی پیشنهادی

هفته	موضوع درس	اجزاء درس / تمرین هفته
اول	آشنایی با محتوی، اهداف و کاربرد درس	تبیین ضرورت درس و ارائه برنامه کلاس
دوم	نظریه‌های یادگیری	تحلیل نظریه‌های شرطی‌سازی کلاسیک، شرطی‌سازی فعال و یادگیری اجتماعی و جایگاه آن در آموزش مدارس کشور
سوم	عوامل مؤثر در یادگیری	بررسی عوامل فردی، محیط کالبدی، و محیط اجتماعی بر الگوی تدریس
چهارم	کاربرد نظریه‌های یادگیری در آموزش	تبیین کاربرد نظریه‌های رفتارگرایی، شناخت‌گرایی، سازنده‌گرایی، ارتباط‌گرایی و انسان‌گرایی در آموزش و تفاوت‌ها و شباهت‌های آن‌ها
پنجم	نظریه‌های یادگیری و فرایند تدریس	تاثیر نظریات یادگیری بر الگو، فرایند تدریس و تجهیزات آموزشی
ششم	محیط یادگیری	تعریف انواع محیط‌های طبیعی، کالبدی، اجتماعی و ...
هفتم	مولفه‌های محیط یادگیری	بررسی ویژگی‌های محیط یادگیری که بر یادگیری و الگوی تدریس موثرند در قالب بازدید میدانی، سمینار و تحلیل منابع توسط دانشجو
هشتم	کاربرد نظریه‌های یادگیری در محیط یادگیری	مطالعه تطبیقی مبانی نظری حوزه یادگیری و نمونه‌های موجود در جهان
نهم	یادگیری الکترونیک و الزامات محیطی آن	انواع یادگیری الکترونیک و عوامل موثر در یادگیری الکترونیک تاثیر این نوع یادگیری بر فضا و تجهیزات آموزشی و فرایند یادگیری
دهم	واقعیت افزوده (AR) واقعیت مجازی (VR) و واقعیت ترکیبی (MR)	تعاریف، آشنایی با مفاهیم، نقش و جایگاه تکنولوژی‌های AR,VR,MR در آموزش و پرورش ایران و جهان
یازدهم	آشنایی با الگوهای تدریس	معرفی الگوهای متداول و بررسی تجهیزات آموزشی و فضای یادگیری
دوازدهم	آشنایی با الگوهای تدریس	معرفی دیگر الگوها
سیزدهم	خلاقیت	تعریف، تاریخچه، ضرورت و رابطه خلاقیت و آموزش و پرورش
چهاردهم	تکنیک‌های خلاقیت	تکنیک‌هایی مانند پرسش و پاسخ، طوفان فکری، شش کلاه و بررسی تجهیزات آموزشی و محیط یادگیری
پانزدهم	عوامل موثر بر خلاقیت	عوامل فردی و محیطی، تاکید بر تاثیر عوامل محیط یادگیری بر خلاقیت
شانزدهم	جمع بندی	بحث و گفتگو با دانشجویان، از مباحث ترم با تاکید بر ارتباط دو سوبه الگوهای تدریس، تجهیزات آموزشی و محیط یادگیری

طراحی معماری ۲		عنوان درس به فارسی
Architectural Design 2		عنوان درس به انگلیسی
نوع درس و واحد		طراحی معماری ۱
☐ نظری	☐ پیش‌نیاز	برنامه‌ریزی معماری مدارس
☒ نظری-عملی	☒ تخصصی	۴
	☐ اختیاری	۱۱۲
		تعداد واحد
		تعداد ساعت

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر: بازدید میدانی

الف) هدف کلی:

هدف طراحی معماری ۲، آشنا نمودن دانشجویان با فرایند طراحی یک مدرسه از برنامه‌ریزی تا فاز یک طراحی است.

ب) اهداف ویژه:

- تمرین برنامه‌ریزی (و طراحی) مشارکتی در یک جامعه محلی با نیازها و ترجیحات خود
- طراحی یک مدرسه اجتماعی و کارکرد آن به عنوان مرکز محله
- ارزیابی مدرسه موجود و گزینه‌های طراحی برای آن توسط کاربران نهایی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- استنتاج سرانه‌ها و استانداردها، عملکردها و فضاهای مورد نیاز در یک مدرسه اجتماعی
- ارائه برنامه کالبدی متناسب با ویژگی‌های سایت مدرسه و محله
- تحلیل سایت: بررسی دسترسی‌ها، همجواری‌ها، نورگیری و جهت‌گیری مطلوب، اشراف و دید به سایت، و ...
- مشارکت کاربران در برنامه‌ریزی و طراحی معماری مدرسه
- تمرین تحلیل و ارزیابی فضاهای مدرسه موجود یا گزینه‌های طراحی شده برای آن

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

در راستای ایجاد پیوند بین دروس "برنامه‌ریزی معماری مدارس" و طراحی معماری ۲، موضوع تمرین عملی درس مذکور، پروژه طرح ۲ خواهد بود. نظر به ضرورت برنامه‌ریزی و طراحی مشارکتی کاربران در طراحی مدرسه، لازم است سایت انتخابی، یک مدرسه در حال بهره‌برداری بوده و ترجیحاً در فهرست نیاز به بازسازی توسط سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس استان قرار گرفته باشد. در این درس توصیه می‌گردد یک دبیرستان یا هنرستان در بافت یک محله شهری انتخاب گردد تا دانشجویان با تحلیل سایت و تمرین طراحی مشارکتی یک مدرسه اجتماعی، دانش و تجربه مورد نیاز را کسب نمایند.

این درس به صورت عملی و با مشارکت مستقیم دانشجویان ارائه خواهد شد، سمینارهایی پیرامون نتایج مطالعات دانشجویان در زمینه‌های خواسته شده در جلسات مختلف ارائه می‌گردد، در ادامه، روند کلاس به صورت کرکسیون کارهای انجام شده توسط دانشجویان خواهد بود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- مشارکت فعال دانشجو در کلاس ۱۵ درصد
- مطالعات و سمینار (ترجیحا گروه‌های دو تا سه نفره) ۱۵ درصد
- فرایند طراحی ۲۰ درصد
- مطلوب بودن طرح معماری و پاسخگویی به نیازهای مطرح شده ۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

آتلیه طراحی، ویدئو پروژکتور و پرده نمایش و رایانه

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- شاطریان، رضا (۱۳۹۴). طراحی و معماری فضاهای آموزشی، سیمای دانش.
- ضرقامی، اسماعیل؛ پهلوانی، مدی (۱۳۹۶). معماری مدارس آینده، دانشگاه تربیت دبیر رجایی.
- کامل‌نیا، حامد (۱۳۸۵). طراحی محیط‌های یادگیری (مفاهیم و تجربه‌ها)، انتشارات سبحان نور، تهران.
- کامل‌نیا، حامد (۱۳۸۸). دستور زبان طراحی محیط‌های یادگیری: مفاهیم و تجربه‌ها در طراحی، سبحان نور.
- کامل‌نیا، حامد (۱۳۹۴). الگوهای معماری فضاهای آموزشی، دانشگاه فردوسی.
- لاکنی، جفری؛ نایر، پراکاش؛ فایلدین، رلندال (۱۳۹۱). زبان طراحی مدرسه: الگوهای طراحی برای مدارس قرن بیست و یکم، ترجمه ثمانه ایروانی، انتشارات راه‌دان.
- سانوف، هنری (۱۴۰۲). مشارکت اجتماعی در برنامه‌ریزی و طراحی مدارس ترجمه محمود رضا ثقفی، لیلا افروزه، محمدعلی صفارپور، سازمان انتشارات سمت.
- Bingle, S., Quinn, L., & Sullivan, K. (2003). Schools as centers of community: A citizen's guide for planning and design. National Clearinghouse for Educational Facilities.
- Ferrara, J., & Jacobson, R. (2019). Community schools: People and places transforming education and communities. Rowman & Littlefield.
- Helen, T., & Sharon, W. (2020). Urban Schools: Designing for High Density. RIBA.
- Sheldon, S. B., & Turner-Vorbeck, T. A. (2019). The Wiley handbook of family, school, and community relationships in education. John Wiley & Sons.

ح) برنامه هفتگی پیشنهادی

هفته	موضوع درس	اجزاء درس / توضیحات ضروری
اول	تعریف درس و ارائه برنامه کلاس و محورهای مطالعات دانشجویان، معرفی منابع	امکان اسکیس مدرسه مطلوب از منظر دانشجویان
دوم	گروه‌بندی دانشجویان برای مطالعات و شروع آن	محورهای چون مبانی نظری مدرسه اجتماعی، مطالعات محیطی، برنامه‌ریزی معماری، بررسی نمونه‌ها
سوم	بررسی مبانی نظری و ارائه موارد بصورت سمینار	شروع مطالعات میدانی
چهارم	استنتاج سرانه‌ها و استانداردها در طرح مدرسه، و ارائه برنامه کالبدی متناسب	اسکیس برنامه کالبدی، دیاگرام روابط فضاها
پنجم	بررسی ویژگی‌های سایت و ارزیابی مدرسه موجود از دید کاربران	در پیوند با پروژه درس برنامه‌ریزی معماری مدارس
ششم	برنامه کالبدی و کاربردی برای مدرسه	با مشارکت کاربران
هفتم	نورگیری مطلوب، دید به و از درون سایت، و ...	با توجه به نتایج بازدید میدانی
هشتم	تحویل نهایی بخش مطالعات و جمع‌بندی آن	استفاده از تجربیات معاصر داخلی و خارجی
نهم	کرکسیون کارهای دانشجویان در بخش طراحی	پلان و مقطع طرح اولیه - امکان کارگاه با مشارکت کاربران
دهم	کرکسیون کارهای دانشجویان در بخش طراحی	طراحی سه بعدی
یازدهم	کرکسیون کارهای دانشجویان در بخش طراحی	طراحی محوطه و فضاهای باز و نیمه باز مدرسه
دوازدهم	کرکسیون کارهای دانشجویان در بخش طراحی	تحلیل و ارزیابی گزینه‌های طراحی - با مشارکت کاربران
سیزدهم	کرکسیون کارهای دانشجویان در بخش طراحی	تحلیل و ارزیابی گزینه‌های طراحی
چهاردهم	کرکسیون کارهای دانشجویان در بخش طراحی	بررسی پرسپکتیوهای داخلی و خارجی
پانزدهم	کرکسیون کارهای دانشجویان در بخش طراحی	امکان تحویل موقت و بررسی ارائه‌ها
شانزدهم	ارزیابی طرح و بررسی اصلاحات نهایی	

برنامه‌ریزی معماری مدارس		عنوان درس به فارسی
Architectural Planning of Schools		عنوان درس به انگلیسی
نوع درس و واحد		دروس پیش‌نیاز
☐ نظری	☐ پیش‌نیاز	طراحی معماری ۲
☒ نظری-عملی	☒ تخصصی	۲
	☐ اختیاری	۴۸
		تعداد واحد
		تعداد ساعت

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر: بازدید میدانی

الف) هدف کلی:

هدف از این درس ارتقا توانایی دانشجویان در شناخت و تحلیل محیط (شامل محیط ساخته شده و محیط اجتماعی-اقتصادی) به عنوان بستر معماری و انجام یک تمرین به منظور آشنایی با فرایند برنامه‌ریزی معماری مدارس است.

برنامه‌ریزی معماری، سازماندهی فضاها برای بهره‌برداری در طول زمان است که قبل از فعالیت طراحی معماری انجام می‌شود. در این راستا اهداف برنامه‌ریزی در جهت شناخت مساله طراحی مشخص شده و نیازهای عملکردی، فرمی، و اقتصادی تعیین می‌گردند تا طراح قادر باشد به مسائل بیان شده در طراحی خود پاسخی معمارانه ارائه نماید. این فعالیت در شکل سنتی آن به صورت محدود و توأمان با طراحی معماری انجام می‌شده ولی امروز به دلیل اهمیت بهره‌وری مناسب از سرمایه‌گذاری‌ها، قبل از طراحی معماری انجام می‌شود. آشنایی دانشجویان با روند برنامه‌ریزی در معماری به آنان کمک می‌کند تا در مرحله طراحی معماری فرایند مناسبتری را در پیش گیرند و به نتایج مطلوب‌تری بر اساس نیازها دست یابند. این درس به صورت تخصصی به برنامه‌ریزی معماری مدارس می‌پردازد.

ب) اهداف ویژه:

- آشنایی با مبانی برنامه‌ریزی و رسیدن به گزاره مساله طراحی
- شناسایی عوامل مؤثر در برنامه‌ریزی مشارکتی محیط‌های یادگیری
- اصول برنامه‌ریزی سایت برای کاربری‌های آموزشی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- بررسی اسناد بالادستی همچون طرح تفصیلی، ضوابط معماری منطقه و کدهای سازمان نوسازی مدارس
- بررسی همجواری‌های عرصه و پر و خالی اطراف سایت، دسترسی‌ها، دیدها و ...
- شناخت مراحل و روند برنامه‌ریزی کالبدی
- بررسی فرم زمین و روش تجزیه و تحلیل فرم‌ها، تحلیل اقلیم و محیط طبیعی
- شناخت محیط اجتماعی کاربران (افراد و گروه‌های اجتماعی ذینفع) و بررسی تأثیر فعالیت‌های آنان در عرصه

- بررسی نیازهای کمی و کیفی فعلی و آتی کاربران
- شناسایی ارجحیت و مطلوبیت‌های محیطی از دید کاربران
- تدوین برنامه پیشنهادی (پیشنهادات کمی و کیفی) مبتنی بر ویژگی‌ها و ارزش‌های محیط و نیازهای کاربران

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

این درس به صورت نظری و عملی می‌باشد، از این رو به موازات ارائه مباحث نظری، به منظور تمرین عملی موارد آموخته شده، با پروژه درس طراحی معماری ۲ پیوند برقرار می‌کند. جهت تکمیل مرحله شناخت، برداشت‌های محیطی (field work) شامل مشاهده و مصاحبه با کاربران (معلمان، دانش‌آموزان، والدین و اهالی محله)، نظرسنجی از کاربران، و مشارکت کاربران یا گروه‌های ذینفع و ذینفوذ در کارگاه برنامه‌ریزی و طراحی از جمله فعالیت‌های دانشجویان بصورت کار گروهی خواهد بود. علاوه بر برداشت‌های محیطی در مرحله شناخت، شرکت دانشجویان در تجزیه و تحلیل و ترکیب یافته‌ها، و ارزیابی پیشنهادات مطروحه در مرحله ارائه راه حل‌ها ضروری است.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

در پایان نیم‌سال ارزش‌گذاری کارهای دانشجویان بر اساس موارد زیر خواهد بود:

- حضور فعال دانشجو در کلاس ۲۰-۱۰ درصد
- مطالعات گروهی ۴۰-۳۰ درصد
- پروژه گروهی ۵۰-۴۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

تجهیزات سخت‌افزاری نظیر رایانه، ویدئو پروژکتور، پرده نمایش و امکانات لازم برای برگزاری کارگاه مشارکتی برنامه‌ریزی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- پنیا، ویلیام ام. پارشال، استیون (۱۳۸۸). مبانی برنامه‌ریزی معماری: تبیین روش مسئله کاوی، ترجمه محمد احمدی‌نژاد، نشر خاک.
- چری، ادیت (۱۳۸۸). برنامه ریزی برای طراحی: از تئوری تا عمل، مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری.
- دورک، دانا (۱۳۹۲). برنامه دهی معماری، ترجمه سید امیر سعید محمودی، انتشارات دانشگاه تهران.
- اسلامی، سید غلامرضا؛ کامل نیا، حامد (۱۳۹۳). معماری جمعی از نظریه تا عمل، دانشگاه تهران.
- سانوف، هنری (۱۴۰۲). مشارکت اجتماعی در برنامه‌ریزی و طراحی مدارس ترجمه محمود رضا ثقفی، لیلا افروزه محمدعلی صفارپور، سازمان انتشارات سمت.
- نویفرت، ارنست (۱۴۰۰). اطلاعات معماری نویفرت، سیمای دانش.

- بیر، آن. آر. هیگینز، کاترین (۱۳۹۲). برنامه‌ریزی محیطی برای توسعه زمین: دستورالعملی برای طراحی و برنامه‌ریزی محلی پایدار، ترجمه حسین بحرینی، کیوان کریمی، دانشگاه تهران.

- معاونت فنی و توسعه امور زیربنایی (۱۳۹۵). ضوابط طراحی فضاهای آموزشی (برنامه ریزی معماری همسان مدارس ابتدایی و متوسطه)، انتشارات سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور.

- Daniels, H., Tse, H. M., Stables, A., & Cox, S. (2017). Design as a social practice: the design of new build schools. *Oxford Review of Education*, 43(6), 767-787.
- Gunder, M., Madanipour, A., & Watson, V. (2018). *The Routledge Handbook of Planning Theory*. Routledge.
- Richardson, J. (2009). *The full-service community school movement: Lessons from the James Adams Community School*. Springer.
- Salen, K. (2017). Designing a Place Called School: A Case Study of the Public School Quest to Learn. *She Ji: The Journal of Design, Economics, and Innovation*, 3(1), 51-64.
- Woolner, P. (2014). *School design together*. Routledge.

ح) برنامه هفتگی پیشنهادی

هفته	موضوع درس	اجزاء درس / تمرین هفته
اول	معرفی درس و ارائه برنامه کلاس اهداف برنامه‌ریزی و عوامل موثر در آن	کلیات، تعاریف و معرفی منابع بحث کلاسی درباره ضرورت و اهداف برنامه‌ریزی
دوم	عناصر اصلی برنامه‌ریزی	شامل کاربری، کاربران، محیط
سوم	فرایند برنامه‌ریزی معماری	بررسی فرایند برنامه‌ریزی و طراحی معماری
چهارم	بررسی و تحلیل محیط ساخته شده و اسناد بالادستی	بررسی میدانی پر و خالی اطراف سایت، دسترسی‌ها، دیدها و ...
پنجم	ارزش‌های کمی و کیفی محیط روش‌های شناخت و تحلیل محیط	بررسی ارزش‌های محیطی، اعم از طبیعی، اجتماعی، اقتصادی، و کالبدی
ششم	تحلیل محیط اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی مدرسه	بررسی محیط مدرسه (معلمان، دانش‌آموزان، والدین و اهالی محله) و نیازهای فعلی و آتی کاربران
هفتم	برنامه‌ریزی کالبدی و فرایند آن	برنامه‌ریزی کالبدی مدرسه بر اساس جداول برنامه کالبدی (انتشارات سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور)
هشتم	معرفی چارچوب برنامه‌ریزی	محورهای چهارگانه عملکرد، سایت، اقتصاد و زمان
نهم	ترکیب مباحث در قالب برنامه پیشنهادی	پیشنهادات مبتنی بر ویژگی‌های محیطی، کاربری، و کاربران
دهم	مقایسه و تحلیل گزینه‌های مساله طراحی	بررسی مقایسه‌ای مصادیق توسط گروه‌های شرکت‌کننده
یازدهم	مطلوبیت‌های محلی از دید کاربران	کارگاه بررسی گزینه‌های مساله با مشارکت کاربران
دوازدهم	ارائه تجربه کارگاه توسط گروه‌های دانشجویی	جمع‌بندی نظرات برای اصلاح و پیشبرد طرح
سیزدهم	ارزیابی راه‌حل‌های انتخابی طرح معماری ۲	ارزیابی و اصلاح طرح پیشنهادی بر اساس نظر کاربران
چهاردهم	آدرس‌دهی طرح بر اساس نتایج برنامه‌ریزی	ارائه فرایند طراحی پروژه و آدرس‌دهی ویژگی‌های طرح نهایی با توجه به نظر کاربران
پانزدهم	مقایسه و تحلیل پروژه دانشجویان	از منظر پاسخگویی به الزامات برنامه‌ریزی
شانزدهم	مقایسه و تحلیل پروژه دانشجویان	از منظر پاسخگویی به نیاز کاربران

سیر تحول معماری مدارس ایران و جهان و آشنایی با نظام‌های آموزشی سنتی و مدرن		عنوان درس به فارسی
The evolution of architecture in Iranian and World Schools and Familiarity with Traditional and Modern Educational Systems		عنوان درس به انگلیسی
نوع درس و واحد		دروس پیش‌نیاز
☐ نظری	☐ پیش‌نیاز	دروس هم‌نیاز
☒ نظری-عملی	☒ تخصصی	تعداد واحد
	☐ اختیاری	تعداد ساعات
		۲
		۴۸

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

الف) هدف کلی:

هدف از این درس آشنا نمودن دانشجویان با چگونگی تأثیرپذیری معماری مدارس از نظام‌های آموزشی در دوره‌های مختلف تاریخی و معاصر است.

ب) اهداف ویژه:

- آشنایی با سیر تحول معماری مدارس در ایران و جهان
- آشنایی با نظام‌های مختلف آموزشی و تحلیل هر یک از آنها
- آشنائی با الگوی معماری مدارس معاصر و تجزیه تحلیل خصوصیات محیط نظام آموزشی حاکم بر آنها
- درک زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی ظهور مدارس جدید در غرب و شناخت ویژگی‌های کالبدی و عملکردی آنها
- توانایی انتخاب یک نظام آموزشی مناسب و برنامه‌ریزی و طراحی یک مدرسه متناسب با آن

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

مجموعه مباحث این درس نشان می‌دهند که چگونه شیوه‌های مختلف معماری از سنت‌های آموزشی و شرایط فرهنگی-اجتماعی در ادوار مختلف تاریخی تأثیر پذیرفته‌اند. در این روند تجربیات تاریخی مدارس در ایران و غرب معرفی و با الگوی مدارس معاصر ایران مورد مقایسه قرار می‌گیرند. برای نیل بدین منظور مباحث ذیل در خلال درس مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند:

- آشنایی با سیر تحول معماری مدارس در ایران
- آشنایی با سیر تحول معماری مدارس در جهان
- تاریخچه نظام‌های آموزشی سنتی
- آشنایی با نظام‌های آموزشی معاصر

- مقایسه دو نظام آموزشی فراگیر محور و معلم محور
- مقایسه دو نظام آموزشی باز و بسته (متمرکز و گسترده)
- شناخت و تحلیل نظام‌های آموزشی سنتی
- مقایسه تطبیقی مدارس و فضاهای آموزشی با نظام‌های آموزشی متفاوت
- آشنایی با روش‌های تنظیم برنامه کالبدی در هریک از نظام‌های آموزشی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

عمده مطالب درسی در قالب آموزش تحلیلی توسط استاد صورت می‌گیرد، وی می‌تواند در برخی جلسات از حضور محققین و صاحب‌نظران در زمینه‌های مختلف استفاده نماید. برای درک بهتر دانشجویان تدریس باید با تحلیل تصاویر و نقشه‌های مختلف همراه گردد.

- در تمامی جلسات، بحث آزاد حول مباحث مطروحه در کلاس توصیه می‌شود.
- پیشنهاد می‌گردد یک پژوهش در زمینه تاریخچه تحولات معماری مدارس و نظام‌های آموزشی مرتبط با آن توسط دانشجویان با راهبری استاد مربوطه به انجام رسیده و نتیجه آن بصورت سمینار ارائه شود.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

ارزیابی نهایی در پایان ترم بصورت ترکیبی از سنجش فراگیری دانشجو از مطالب درسی و همچنین نتیجه کار پژوهشی ارائه شده انجام می‌پذیرد. پژوهش دانشجویان در طول ترم توسط استاد بررسی و هدایت می‌شود. در پایان نیم‌سال ارزش‌گذاری کارهای دانشجویان بر اساس موارد زیر خواهد بود:

- حضور فعال دانشجو در کلاس ۲۰ درصد
- پروژه مطالعاتی ۴۰ درصد
- آزمون پایان نیم‌سال ۴۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

تجهیزات سخت‌افزاری نظیر رایانه، ویدئو پروژکتور، پرده نمایش

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- آهنگیان، محمدرضا (۱۳۸۲). آموزش و پرورش در شرایط پست مدرن، تهران: ناشر کتابخانه طهوری.
- باقرزاده نریمانی، نفیسه؛ بهرامیان، آرمین؛ ارباب جلفایی، آرش (۱۳۹۹). تاثیر تغییر نظام آموزشی بر معماری مدارس ایران دوران قاجار، پهلوی و معاصر، اصفهان: دانشگاه هنر اصفهان.
- حسینی، افضل السادات؛ بزرگی، آزاده (۱۳۹۵). خلاقیت آموزشی: مقایسه نظام‌های آموزشی استرالیا، ژاپن و ایران، سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی.

- سمیع آذر، علیرضا (۱۳۷۶). تاریخ تحولات مدارس در ایران، تهران: سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور.
- لاکنی، جفری؛ نایر، پراکاش؛ فیلدین، راندال (۱۳۹۱). زبان طراحی مدرسه: الگوهای طراحی برای مدارس قرن بیست و یکم، ترجمه ثمانه ایروانی، انتشارات راه‌دان.
- AAF. (2006). DESIGN FOR LEARNING FORUM, School Design and Student Learning in the 21st Century, A REPORT OF FINDINGS. The American Architectural Foundation (AAF).
- Baker, L. (2012). A History of School Design and Its Indoor Environmental Standards, 1900 to Today. National Clearinghouse for Educational Facilities.
- Boddington, A., & Boys, J. (2012). Re-shaping learning: A critical reader. Springer Science & Business Media .
- Cleveland, B., Soccio, P., Mountain, R., & Imms, W. (2018). Learning Environment Design and Use. Towards Effective Learning Environments in Catholic Schools (TELE): An Evidence-based Approach (2015-2017). LEaRN
- Duthilleul, Y., Imms, W., & Blyth, A. (2018). School Design and Learning Environments in the City of Espoo, Finland
- Fisher, K. (2016). The translational design of schools: An evidence-based approach to aligning pedagogy and learning environments. Springer.
- Hille, T. (2011). Modern Schools: A Century of Design for Education, John Wiley & Sons.
- Imms, W., Mahat, M., Byers, T., & Murphy, D. (2017). Type and Use of Innovative Learning Environments in Australasian Schools ILETC Survey 1.
- Johnston, W. R., Gomez, C. J., Sontag-Padilla, L., Xenakis, L., & Anderson, B. (2017). Developing Community Schools at Scale: Implementation of the New York City Community Schools Initiative. RAND Corporation.
- Prakash, N. (2014). Blueprint for Tomorrow: Redesigning Schools for Student-Centered Learning, Harvard Education press.
- Paul, R. (2013). The school revolution: A new answer for our broken education system. Hachette UK.
- Prain, V., Cox, P., Deed, C., Edwards, D., Farrelly, C., Keeffe, M., Lovejoy, V., Mow, L., Sellings, P., & Waldrip, B. (2014). Adapting to teaching and learning in open-plan schools. Springer.
- Rasmussen, L. R. (2019). Disassembling the in-between? Refigurations of the Danish school corridor 1950–2019. *Paedagogica Historica*, 57(4), 440-460.
- Sadovnik, A. R. & Semel, S. F. (2001-2022). *History of Schools and Schooling*, Volume 1-66.

ح) برنامه هفتگی پیشنهادی

هفته	موضوع درس	اجزاء درس / تمرین هفته
اول	آشنایی با نظام‌های آموزشی، مفاهیم و ابعاد آن	آشنایی با انواع و سطوح آموزش
دوم	شناخت و تحلیل نظام‌های آموزشی سنتی در ایران	بررسی و مقایسه دوره‌های مختلف تاریخی
سوم	آشنایی با سیر تحول معماری مدارس در ایران	خصوصیات کالبدی مدارس در ادوار مختلف
چهارم	آشنایی با نظام آموزشی رایج در مدارس کشور	تجزیه و تحلیل معماری مدارس در تامین اهداف نظام
پنجم	ارزیابی تطبیقی محیط‌های آموزشی سنتی و جدید در ایران	از منظر فلسفه، شرایط فرهنگی، و تحولات کالبدی و عملکردی
ششم	تاریخچه نظام‌های آموزشی سنتی	در آسیا و اروپا
هفتم	آشنایی با سیر تحول معماری مدارس در جهان	تاریخچه طراحی مدرسه و تحول آن در سده گذشته
هشتم	مقایسه دو نظام آموزشی دانش آموز محور و معلم محور	نقد الگوهای فضایی از منظر نیاز فراگیران
نهم	سیر تحول معماری مدارس مغرب زمین	زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی ظهور مدارس نوین در غرب
دهم	مقایسه دو نظام آموزشی باز و بسته	نظام‌های متمرکز و گسترده
یازدهم	مقایسه تطبیقی مدارس و فضاهای آموزشی با نظام‌های آموزشی متفاوت	انتخاب موضوع پژوهش توسط دانشجویان
دوازدهم	آشنایی با روش‌های تنظیم برنامه کالبدی در نظام‌های آموزشی	پیشبرد و اصلاح پژوهش دانشجویان
سیزدهم	بررسی تطبیقی نظام آموزشی و معماری مدارس در اروپا	نمونه‌هایی از فنلاند، فرانسه، انگلستان، و آلمان
چهاردهم	بررسی تطبیقی نظام آموزشی و معماری مدارس در آمریکا	نمونه‌هایی از ایالات متحده آمریکا و کانادا
پانزدهم	بررسی تطبیقی نظام آموزشی و معماری مدارس در شرق آسیا و اقیانوسیه	نمونه‌هایی از ژاپن و استرالیا
شانزدهم	ارائه مطالعات دانشجویان در زمینه نمونه‌های منتخب	

عنوان درس به فارسی		طراحی معماری ۳	
عنوان درس به انگلیسی		Architectural Design 3	
دروس پیش‌نیاز	طراحی معماری ۲ سیر تحول معماری مدارس ایران و جهان و آشنایی با نظام‌های آموزشی سنتی و مدرن		
دروس هم‌نیاز	تخصصی	نظری	
تعداد واحد	اختیاری	نظری-عملی	۴
تعداد ساعت	پایان‌نامه		۱۱۲

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر: بازدید میدانی

الف) هدف کلی:

- توانمندسازی دانشجو برای کاربست مبانی نظری حوزه یادگیری در طراحی فضاهای آموزشی
- تطبیق شیوه‌های یادگیری و آموزش نوین در دنیای معاصر و تاثیر آن بر طراحی مدارس نوآور

ب) اهداف ویژه:

- توانمندسازی دانشجو برای آفرینش‌گری و ابداع راهکارهای معمارانه بر مبنای مبانی نظری
- طراحی یک فضای آموزشی جامع در مقطع ابتدایی بر اساس نظریه‌های نوین یادگیری

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- مطالعه جدیدترین شیوه‌های آموزش و یادگیری در آموزش و پرورش ایران و جهان
- مطالعه و ارائه سمینار پیرامون تجربیات طراحی دبستان در ایران و خارج از کشور
- استنتاج سرانه‌ها و استانداردها و برنامه کالبدی
- استنتاج تعیین عملکردها و فضاهای مورد نیاز در یک دبستان نوآور از مبانی نظری
- بررسی اقلیم و تحلیل سایت شامل نورگیری و جهت‌گیری مطلوب، اشراف و دیدهای به و از سایت، بررسی منابع آلودگی صوتی، دسترسی‌های مطلوب، سیمای شهری و ...
- طراحی یک دبستان نوآور با ظرفیت ۱۰۰ الی ۱۵۰ دانش آموز تا فاز یک پیشرفته

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

این درس به صورت عملی و با مشارکت مستقیم دانشجویان ارائه خواهد شد. سمینارهایی پیرامون نتایج مطالعات دانشجویان در زمینه‌های خواسته شده در جلسات مختلف ارائه می‌گردد. طی جلسات اول، بعد نظری کلاس قوی‌تر است و استاد می‌تواند بخشی از ساعات کلاس را به آموزش و بحث دانشجویی اختصاص دهد. در ادامه، روند کلی به صورت کرکسیون پروژه‌های دانشجویان خواهد بود. بازدید از طرح‌های اجرا شده می‌تواند در امر آموزش ثمربخش باشد. استاد این درس باید با نظریات و شیوه‌های نوین یادگیری آشنا باشد و در زمینه طراحی فضاهای آموزشی، دارای تجربه کافی باشد. جهت غنی‌تر شدن محتوای آموزشی، می‌توان طی برگزاری سمینار از مدرسین رشته‌های روانشناسی رشد، برنامه‌ریزی آموزشی و معلمین آشنا با شیوه‌های نوین یادگیری در دبستان دعوت به عمل آورد.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- مطالعات ۱۰ درصد
- تحویل موقت ۲۰ درصد
- طراحی و کرکسیون منظم ۴۰ درصد
- ارائه نهایی ۳۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

- تجهیزات سخت‌افزاری نظیر رایانه، ویدئو پروژکتور، پرده نمایش و نرم‌افزارهای مرتبط
- چیدمان منعطف و فضای کافی کارگاه جهت تغییر کرکسیون‌های فردی به جمعی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- اسداللهی، زینب (۱۳۹۸). طراحی فضاهای آموزشی معماری (با رویکرد رنگ و نور، سیستم‌شناختی)، نشر زاگرو.
- پیرفون، مایس (۱۳۸۴). عناصر معماری از فرم به مکان، ترجمه، مجتبی دولتخواه، تهران، ملائک.
- جاناسن، دیوید؛ لند، سوزان (۱۳۹۳). مبانی نظری محیط‌های یادگیری، ترجمه مینا آذرنوش و حسین زنگنه، نشر آوای نور.
- مظفر، فرهنگ؛ شفایی، مینو (۱۳۹۱). اصول طراحی فضاهای آموزشی کودکان بر مبنای نظریه‌های انگیزش، دانشگاه هنر اصفهان.
- کامل نیا، حامد (۱۳۸۸). دستور زبان طراحی محیط‌های یادگیری (مفاهیم و تجربه‌ها)، انتشارات سبحان نور.
- معیری‌نیا، مریم (۱۳۸۸). طراحی نورپردازی برای محیط‌های آموزشی، تهران: انتشارات طحان.
- وایتبرد، دیوید (۱۳۸۴). روانشناسی یاددهی، یادگیری سامان‌دهی محیط‌های یادگیری. ترجمه تلخایی و خدایاری، نشر آییژ.
- Fisher, K. (2016). The translational design of schools: An evidence-based approach to aligning pedagogy and learning environments. Springer.
- Ghaziani, R. Primary school design: co-creation with children. <https://doi.org/10.1108/arch-07-2020-0132>
- Mirchandani, N., & Wright, S. (2019). Future Schools: Innovative Design for Existing and New Buildings. Routledge.

ح) برنامه هفتگی پیشنهادی

هفته	موضوع درس	اجزاء درس/تمرین هفته
اول	آشنایی با موضوع	آشنایی و معرفی کلیات طرح، ارائه برنامه کلاسی و موضوع پروژه
دوم	تعریف فعالیت‌ها	طرح مسأله و تبیین اهمیت ارتباط مبانی نظری با طرح نهایی، ارائه برنامه کالبدی اولیه و معرفی سایت پروژه، معرفی نیازهای برنامه و اسکیس‌ها
سوم	اسکیس ۱	شرح برنامه و موضوع اسکیس و تحلیل آن، شروع طراحی
چهارم	سمینار اولیه	ارائه، نقد و کرکسیون گزارش مقدماتی گروه‌های مطالعات
پنجم	اسکیس ۲	شرح برنامه و موضوع اسکیس و تحلیل آن با توجه به تکنیک و روش مورد استفاده اسکیس می تواند در قالب ترسیم، ساخت ماکت و مانند آن انجام شود
ششم	سمینار گروه‌های مطالعات	سمینار گروه‌های مطالعات (بازدید از سایت توسط دانشجویان انجام شده است)، کرکسیون و نقد اسکیس‌ها (۱ و ۲)، کرکسیون تحلیل سایت طرح (فردی)
هفتم	تحلیل سایت	ارائه تحلیل سایت، این بخش می تواند به صورت تحویل پروژه یا سمینار انجام شود
هشتم	تحلیل نمونه موردی	تحلیل نمونه فضاهای آموزشی (دبستان) بر مبنای رویکردهای نوین آموزش، بیان انطباق مبانی نظری، نظریه‌های یادگیری و نمونه‌های مورد بررسی
نهم	ارزیابی مقدماتی طراحی (تحویل موقت)	تحلیل و ارزیابی طراحی انجام شده توسط دانشجویان در قالب کرکسیون جمعی تمرکز در این بخش بر انطباق طرح بر نظریه‌های یادگیری است.
دهم	کرکسیون آزاد	کرکسیون مدارک مختلف مانند پلان، نما، مقطع و ... بسته به پیشرفت هر پروژه
یازدهم	سمینار	تبیین رابطه طرح و راهکارهای طراحی انجام شده با مبانی نظری توسط دانشجو
دوازدهم	کیفیت فضایی	اسکیس در قالب کروکی دید انسانی از فضاهای مختلف شامل فضاهای باز و بسته تمرکز بر نیازها و رفتارهای کاربر در فضای آموزشی
سیزدهم	کرکسیون	مبلمان فضا مبتنی بر نیازها و تناسبات کاربر، چیدمان فضا مبتنی بر مبانی نظری
چهاردهم	کرکسیون	کرکسیون کلیه موارد عام طراحی شامل اقلیم، ارتباط با محیط پیرامون، و ...
پانزدهم	سازه و جزییات فنی	کرکسیون فردی/ جمعی به صلاحدید استاد درس
شانزدهم	کرکسیون شیوه‌های ارابه	کرکسیون موارد جزیی طرح، کرکسیون شیوه پرزانتته

روش تحقیق		عنوان درس به فارسی
Research Methodology		عنوان درس به انگلیسی
نوع درس و واحد		دروس پیش‌نیاز
☐ نظری	☐ تخصصی	دروس هم‌نیاز
☒ نظری-عملی	☒ اختیاری	تعداد واحد
	☐ پایان‌نامه	تعداد ساعت
		۲
		۴۸

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

الف) هدف کلی:

آشنا ساختن دانشجویان با مفاهیم و اصول کلی و عمومی پژوهش و مقررات تهیه پایان‌نامه و آماده نمودن وی برای:

- انتخاب موضوع پایان‌نامه، استاد راهنما، اساتید مشاور
- انتخاب روش تحقیق مناسب برای انجام مطالعات پایان‌نامه
- تعلیم طرح‌نامه و طرح تحقیق پایان‌نامه در قالب سمینار

ب) اهداف ویژه:

- آشنایی با روش‌های تحقیق در معماری، معرفی روش‌های تحقیق مناسب برای موضوعات مرتبط با طراحی فضاهای آموزشی
- شناخت روش‌های جمع‌آوری، طبقه‌بندی، تحلیل و جمع‌بندی اطلاعات به منظور تدوین طرح تحقیق

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- تبیین اهمیت و ویژگی‌های پایان‌نامه (مستندسازی، مستدل‌سازی، برنامه‌ریزی و طراحی)
- تشریح جایگاه اساتید راهنما و مشاور پایان‌نامه و لزوم انتخاب آنها بر اساس تخصص مرتبط با موضوع پایان‌نامه
- معرفی و بررسی زمینه‌های تحقیقاتی جاری، معرفی مسائل و مشکلات کشور در حوزه معماری محیط‌های یادگیری
- معیارهای انتخاب موضوع پایان‌نامه و چگونگی استخراج آن از مطالعات انجام شده و ارتباط آن با رشته تخصصی
- تبیین رابطه تحقیق و طراحی: ارائه راهکارهایی برای استفاده دانشجویان از نتایج مطالعات برای طراحی محیط‌های یادگیری
- معرفی رویکردها و روش‌های تحقیق در معماری
- منبع‌شناسی: کتاب‌شناسی، سازمان‌شناسی و شناسایی بایگ‌های اطلاعاتی علمی در راستای موضوع
- شیوه‌های استفاده از منابع و مأخذ نویسی
- شیوه‌های طبقه‌بندی، ادغام و جمع‌بندی اطلاعات
- پرورش محتوایی سئوالات تحقیق پس از اتمام مرحله موضوع‌یابی
- تدوین طرح‌نامه و طرح تحقیق پایان‌نامه که شامل مساله، اهداف، پیشینه، سئوالات و روش تحقیق می‌باشد.
- انتخاب موضوع سمینار و ارائه طرح مطالعاتی آن

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

در طراحی فضاهای آموزشی، پژوهش در زمینه‌های نظری، برقراری پیوند دیدگاه‌های نظری با شیوه‌های تجربی برای به روز شدن محصول طراحی، همگام با نظریه‌های نوین یادگیری ضروری است. مباحث این کلاس به صورت نظری، توسط استاد و نیز سمینارهایی توسط دانشجویان ارائه خواهد شد. در بخش عملی این درس، فرایند یک پژوهش توسط هر دانشجو، با راهنمایی استاد انجام خواهد شد و در نهایت به صورت یک گزارش مطالعاتی ساختارمند تدوین، و در یک سمینار ارائه میگردد. استاد این درس علاوه بر آشنایی با روش‌های تحقیق در معماری و مباحث نظری، بایستی در زمینه طراحی و نقد آثار معماری نیز توانا باشد.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- مشارکت فعال دانشجو در کلاس ۲۰ درصد
- آزمون کتبی از مباحث نظری مطرح شده در کلاس ۵۰ درصد
- ارزیابی سمینار ارائه شده توسط دانشجو در کلاس ۲۰ درصد
- ارزیابی طرحنامه دانشجو مطابق با موضوع انتخابی (حوزه فضاهای آموزشی) ۱۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

- تجهیزات سخت‌افزاری نظیر رایانه، ویدئو پروژکتور، پرده نمایش و نرم‌افزارهای مرتبط

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- پاشا شریفی، حسن؛ شریفی، نسترن (۱۴۰۰). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری، تهران: سخن.
- تهوری، زهرا (۱۳۹۴). راهنمای نگارش پایان‌نامه: ساختار، آیین نگارش، شیوه‌استناد، صفحه‌آرایی با Word، تهران: کتابدار.
- حافظ نیا، محمدرضا (۱۴۰۱). مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، تهران: سازمان انتشارات سمت.
- دلاور، علی (۱۴۰۱). روش‌های تحقیق در روانشناسی و علوم رفتاری، تهران: ویرایش
- رفیع پور، فرامرز (۱۳۸۲). کندوکاوها و پنداشته‌ها (دو جلدی)، تهران: شرکت سهامی انتشار.
- ساروخانی، باقر (۱۳۷۸). روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- گال، مردیت؛ بورگ، والتر؛ گال، جویس (۱۳۹۳). روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روانشناسی، محمود ابوالقاسمی و همکاران، تهران: سازمان انتشارات سمت.
- گروت، لیندا؛ دیوید وانگ (۱۳۸۴). روش‌های تحقیق در معماری، تهران: دانشگاه تهران.
- لیدی، پل دی (۱۳۸۰). تحقیق کاربردی، علی یاران، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات.

Eckhoff, A. (2019). Participatory Research with Young Children (Vol. 17). Springer.

Thomson, P., & Hall, C. (2016). Place-based methods for researching schools. Bloomsbury Publishing.

ح) برنامه هفتگی پیشنهادی

هفته	موضوع درس	اجزاء درس / تمرین هفته
اول	آشنایی با تحقیق و فرایند آن	جایگاه استاد راهنما و مشاور، تعاریف تحقیق و فرآیند آن، معرفی زمینه های تحقیق در حوزه فضاهای آموزشی
دوم	رابطه تحقیق و ادبیات تحقیق	نکات کلیدی پیشینه تحقیق، اهداف و گام‌های اساسی در بررسی پیشینه
سوم	ارجاع نویسی	نحوه ارجاع به منابع، ارائه روش IEEE و Harvard و مشخصات منابع در خصوص کتب، مقالات کنفرانس‌ها، پایان‌نامه‌ها، و ...
چهارم	رویکردهای تحقیق	تقسیم‌بندی تحقیق و ارائه انواع روش تحقیق کمی و کیفی
پنجم	تعریف متغیر، انواع متغیر	تشریح متغیرها (متغیر وابسته، مستقل، زمینه‌ای و ...) و مقیاس سنجش آنها (مقیاس اسمی، رتبه‌ای، فاصله‌ای و نسبی)
ششم	انواع روش تحقیق	معرفی انواع روش‌های تحقیق در معماری مانند تشریح تحقیق تجربی و شبه تجربی، پژوهش موردی، تحقیق همبستگی، تحقیق علی مقایسه‌ای، تحقیق تفسیری، شبیه سازی و مانند آن
هفتم	انواع روش تحقیق (مزایا و معایب)	مقایسه روش‌های تحقیق و معرفی مزایا و محدودیتهای هر یک
هشتم	روش‌های تجزیه و تحلیل اطلاعات	روش‌های تجزیه و تحلیل اطلاعات و تفاوت آن با روش‌های تحقیق
نهم	رابطه یافته‌ها و نتایج تحقیق	استفاده از یافته‌ها و کاربرد نتایج برای طراحی فضاهای آموزشی
دهم	پیشنهاد (پروپوزال)	پیشنهاد تحقیق و نحوه تنظیم و تدوین آن
یازدهم	تعاریف جامعه آماری و نمونه	تعریف و انتخاب جامعه، نمونه، حجم نمونه، روش‌های نمونه‌گیری
دوازدهم	نگارش پایان‌نامه	بررسی ساختار و شیوه تنظیم پایان‌نامه و تبیین نکات کلیدی و مهم
سیزدهم	مقاله علمی	ساختار و شیوه نگارش مقالات علمی، تحلیل چند مقاله منتشر شده
چهاردهم	سمینار	ارائه، بحث جمعی (معیار انتخاب موضوع پایان‌نامه و ارتباط با رشته)
پانزدهم	سمینار	ارائه، بحث جمعی (راهکارهای استخراج نتایج برای طراحی فضاهای آموزشی)
شانزدهم	سمینار	ارائه، بحث جمعی (پرورش محتوایی سوالات تحقیق / سیر رسیدن از سوال به پاسخ)

روانشناسی معماری و اجتماعی محیط‌های یادگیری		عنوان درس به فارسی
Social and Architectural Psychology of Learning Environments		عنوان درس به انگلیسی
نوع درس و واحد		دروس پیش‌نیاز
تخصصی ☐	نظری ☒	دروس هم‌نیاز
اختیاری ☒	نظری-عملی ☐	تعداد واحد
پایان‌نامه ☐		تعداد ساعت
		۲
		۳۲

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر: بازدید میدانی

روانشناسی معماری، زیرمجموعه روانشناسی محیطی است که مقیاس محیط، اندازه معماری و ساختمانها می‌شود. روانشناسی معماری مطالعه روانشناسانه رفتارهای یادگیران در محیط کالبدی (معماری) مکان یادگیری (مدرسه، دانشگاه، مؤسسه، کانون و ...) است. این مطالعه می‌تواند به پیشنهاد راهبردها و راهکارها و اصول راهنمای طراحی محیط‌های یادگیری با کیفیت‌تر و مطلوب‌تر بیانجامد.

روانشناسی اجتماعی، به مطالعه روانشناسانه روابط و رفتارهای بین انسانها و چگونگی تعامل و فرآیندهای روابط بین فردی و فرافردی و کنکاش در تأثیر شخصیت‌ها و ویژگی‌های روانشناختی یادگیران در محیطی اجتماعی مانند محیط یادگیری می‌پردازد. در محیط یادگیری، روابط بین یادگیران (دانش آموزان و دانشجویان و هنرجویان) با هم و یا با یاددهندگان (استادان و آموزگاران و هنروران) ایجاد می‌گردد. روانشناسی اجتماعی در کنار روانشناسی معماری محیط یادگیری، مهم و مؤثر است و بدون توجه به مطالعه و واکاوی روانشناسانه رفتارهای جمعی و اجتماعی یادگیران و یاددهندگان و یا بین همدیگر، نظریه پردازی و طراحی درباره معماری محیط یادگیری، کم و کاست خواهد داشت.

الف) هدف کلان:

واکاوی تأثیر و تأثر دوسویه کاربر و محیط کالبدی آموزشی و نیز اهمیت کاربردی این اثرات در افزایش کمی و کیفی یادگیری.

ب) اهداف ویژه:

- افزایش توان طراحان در طراحی فضاهای آموزشی برای افزایش یادگیری و یاددهی کاربران
- تبیین رابطه مؤلفه‌های کالبدی معماری و کیفیت یادگیری در محیط‌های آموزشی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- تعریف و تاریخچه کوتاهی از روانشناسی، معرفی نظریه‌پردازان و نظریه‌های شاخص روانشناسی

- معرفی مکاتب پایه روانشناسی (شناخت‌گرایی، ساختارگرایی، کنش‌گرایی، گشتالت، روانکاوی یا روانشناسی ژرفایی، انسان‌گرایی، اجتماع و فرهنگ‌گرایی، زیست‌گرایی، رفتارگرایی)
- روانشناسی محیط، تعاریف و تاریخچه شکل‌گیری دانش، نظریه ارتباط دوسویه بین محیط کالبدی و رفتار: اختیارگرایی محیطی، امکان‌گرایی محیطی، احتمال‌گرایی محیطی، جبرگرایی یا معینی‌گری محیطی
- بررسی آثار محیط کالبدی و محیط اجتماعی بر فراگیران و بررسی تأثیر یادگیران و یاددهندگان بر محیط‌های کالبدی و اجتماعی آموزشی
- مفاهیم و نظریه‌های بنیادین مانند قابلیت‌های محیط، قرارگاه‌های رفتاری، فضای شخصی، خلوت/ ازدحام، قلمرو، نقشه‌شناختی و ...
- ارتباط‌شناسی و تأثیر محیط اجتماعی در حوزه یادگیری

ت) راهبردهای یاددهی و یادگیری هماهنگ با محتوا و هدف:

در این درس علاوه بر مباحث نظری سرفصل، سمینارهایی پیرامون موضوعات درس از سوی دانشجویان به صورت انفرادی و یا گروهی برگزار می‌گردد. بحث آزاد دانشجویان پیرامون مباحث مطرح شده در کلاس و نیز انجام یک پژوهش در زمینه روانشناسی محیط‌های یادگیری بخش مهمی از فعالیت علمی دانشجویان را در برمی‌گیرد. همچنین استاد می‌تواند از نظریه پردازان برجسته جهت انجام سخنرانی و یا شرکت در بحث‌ها دعوت نماید. به دلیل ضرورت تشخیص انطباق مباحث نظری با واقعیت‌های عملی، استاد می‌تواند دانشجویان را به مشاهده حضوری رفتار دانش‌آموزان در محیط یادگیری تشویق نماید. استاد این درس باید مسلط به مکاتب و تاریخچه علم روانشناسی محیط بوده و به نظریه‌های ارائه شده در زمینه محیط و رفتار در حوزه فضاهای آموزشی تسلط داشته باشد.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰ درصد
- مجموع فعالیت علمی دانشجو (فعالیت کلاسی و پژوهشی) ۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

- تجهیزات سخت‌افزاری نظیر رایانه، ویدئو پروژکتور، پرده نمایش و نرم‌افزارهای مرتبط

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- اشتگ، لیندا؛ ون دن برگ، اگنس‌ای؛ دگروت، جودیت آی. ام. (۱۳۹۷). مفاهیم پایه در روانشناسی محیطی، ترجمه سپیده برزگر و آناهیتا شهپری، کتاب فکر نو. تهران.
- آلتمن، اروین (۱۳۸۲). محیط و رفتار اجتماعی، خلوت، فضای شخصی، قلمرو و ازدحام، ترجمه نمازیان، دانشگاه شهید بهشتی، تهران.
- ایروانی، محمود؛ خداپناهی، محمد کریم (۱۴۰۰). روانشناسی احساس و ادراک، سازمان انتشارات سمت. تهران.

- بنتلی، آی‌ین؛ ال‌کک، آلن؛ مورین، پال؛ گلین، سومک؛ اسمیت، گمراهام (۱۳۹۸). محیط‌های پاس‌خده، مصطفی بهزادفر، دانشگاه علم و صنعت ایران. تهران.
- پرتویی، پروین (۱۳۹۲). پدیدارشناسی مکان، انتشارات فرهنگستان هنر. تهران.
- پیرزاده گرمه چشمه، وحید، (۱۳۹۸). روانشناسی محیطی فضاهای آموزشی، انتشارات سنجش و دانش. تهران.
- جاناسن، دیوید؛ لند، سوزان، (۱۳۹۳). مبانی نظری محیط‌های یادگیری، ترجمه مینا آذرنوش و حسین زنگنه، نشر آوای نور
- راس، کلی (۱۳۸۹). مبانی فلسفی و روانشناختی ادراک فضا، ترجمه آرش ارباب جلفایی، نشر خاک. اصفهان.
- ربانی، رسول؛ کجباف، محمد باقر (۱۳۹۰). روانشناسی اجتماعی (دیدگاه‌ها و نظریه‌ها)، دانشگاه اصفهان. اصفهان.
- رلف، ادوارد (۱۳۹۰). مکان و حس لامکانی، ترجمه جلال تبریزی، انتشارات مترجم، تهران.
- شاهچراغی آزاده و بندرآباد علیرضا (۱۳۹۴). محاط در محیط: کاربرد روانشناسی محیطی در معماری و شهرسازی. انتشارات سازمان جهاددانشگاهی تهران. تهران.
- فرانسیس، مک اندرو، (۱۳۸۷). روانشناسی محیطی، ترجمه غلامرضا محمودی، انتشارات زرباف اصل. تهران.
- فرگاس جوزف پی (۱۳۷۹). روانشناسی تعامل اجتماعی: رفتار میان فردی. ترجمه: مهرداد فیروزبخت و خشایار بیگی. انتشارات مهد. تهران.
- کامل نیا، حامد، (۱۳۸۸). دستور زبان طراحی محیط‌های یادگیری (مفاهیم و تجربه‌ها)، انتشارات سبحان نور. مشهد.
- لنگ، جان (۱۳۸۰). آفرینش نظریه معماری (نقش علوم رفتاری در طراحی محیط)، علیرضا عینی فر، دانشگاه تهران. تهران.
- لوچر، ماکس (۱۳۶۹). روانشناسی و رنگ‌ها، منیره رحمانی‌پور، انتشارات آفرینش. تهران.
- ماتز، ماکسول (۱۴۰۱). روانشناسی تصویر ذهنی، ترجمه مهدی قرچه داغی، نشر شباهنگ. تهران.
- محسنیان راد، مهدی (۱۳۹۶). ارتباط‌شناسی، انتشارات سروش. تهران.
- مرتضوی شهرناز (۱۳۸۶). روانشناسی اجتماعی: نمونه‌هایی از پژوهش‌های درون و بین فرهنگی. انتشارات دانشگاه شهید بهشتی. تهران.
- مرتضوی، شهرناز (۱۳۸۰). روانشناسی محیط و کاربرد آن، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی. تهران.
- مرتضوی، شهرناز (۱۳۷۶). فضاهای آموزشی از دیدگاه روانشناسی محیط، انتشارات سازمان نوسازی توسعه و تجهیز مدارس. تهران.
- مونتر، روبرت (۱۳۸۱). تفسیر محیط به روش‌های سنتی، ساختارزدایی و هرمنوتیک، منوچهر طبیبیان، دانشگاه تهران. تهران.
- وایتبرد، دیوید (۱۳۸۴). روانشناسی یاددهی، یادگیری سامان‌دهی محیط‌های یادگیری. ترجمه تلخابی و خداباری، نشر آبیژ. تهران.
- هال، ادوارد تی. (۱۳۹۲). بعد پنهان، منوچهر طبیبیان، انتشارات دانشگاه تهران. تهران.
- یونگ، کارل گوستاو (۱۴۰۰). انسان و سمبولهایش، ترجمه حسن اکبریان طبری، نشر دایره. تهران.
- Daniels, H., Tse, H. M., Stables, A., & Cox, S. (2019). School design matters. In *Designing Buildings for the Future of Schooling: Contemporary Visions for Education*. Routledge.
- Hughes, H., Franz, J., & Willis, J. (2019). *School spaces for student wellbeing and learning: Insights from research and practice*. Springer.
- Kinshuk. (2019). *Designing adaptive and personalized learning environments*. Routledge.
- Prain, V., Cox, P., Deed, C., Edwards, D., Farrelly, C., Keeffe, M., Lovejoy, V., Mow, L., Sellings, P., & Waldrip, B. (2015). *Personalising learning in open-plan schools*. Springer.

ح) برنامه هفتگی پیشنهادی

هفته	موضوع درس	اجزاء درس / تمرین هفته
اول	تعاریف و مفاهیم اصلی	تعریف و تاریخچه مختصر روانشناسی و رابطه دوسویه معماری و رفتار
دوم	مکاتب روانشناسی	معرفی مکاتب پایه در روانشناسی به همراه بررسی اصول و مبانی هر یک از آنها (شناخت‌گرایی، ساختارگرایی، روانکاوی و ...)
سوم	نظریه‌های روانشناسی	معرفی کوتاه و تطبیق نظریه‌پردازان و نظریه‌های شاخص روانشناسی
چهارم	علوم رفتاری و ارتباط‌شناسی	تبیین رابطه دوسویه میان کالبد معماری و رفتار انسانی و ارائه مکاتب سه‌گانه محیطی: جبریت محیطی، جبریت کالبدی، جبریت معماری
پنجم	تعاریف و تاریخچه روانشناسی محیط	تعاریف و تاریخچه، بررسی رابطه محیط کالبدی و اجتماعی بر افراد و بررسی تأثیر افراد بر محیط‌های کالبدی و اجتماعی
ششم	مفاهیم و نظریات روانشناسی محیط	تعریف برخی مفاهیم پایه در روانشناسی محیط. نظریات محیط و رفتار: اختیارگرایی، احتمال‌گرایی، امکان‌گرایی، جبریت
هفتم	روش‌های پژوهش در روانشناسی محیط	پژوهش‌های میدانی، شیوه تدوین پرسشنامه، شیوه‌های دیدن، شیوه‌های گفتگو، افتراق معنایی، روانشناسی ساختار ذهنی فردی و ...
هشتم	نظریه‌های یادگیری / روانشناسی یادگیری	بررسی نظریات روانشناسی یادگیری و ارائه مهمترین مکاتب آن و بیان اندیشه ژان ژاک روسو، ماریا مانستوری و ... در نگاه به آموزش کودک
نهم	تأثیر نظریه بر نمونه طراحی	بررسی و ارائه نظریات هانس شارون، هرمان هرتربرگر، لویی کان، آلدو روسی و ... در ساخت مدارس و محیط‌های یادگیری
دهم	شاخص‌های کمی و کیفی فضای آموزشی	اهمیت توجه به شاخص‌های عملکردی، شاخص‌های ایمنی و ویژگی‌های کمی و کیفی در فضا و تأثیر عمومی محیط آموزشی بر کاربر
یازدهم	مفاهیم معماری در فضای آموزشی	اهمیت توجه به موضوعاتی مانند جهت‌یابی فضا، فضاهای جمعی، خلوت، خوانایی و اطلاعات در محیط، استفاده از رنگ، ارتباط‌پذیری، انعطاف فضایی، شفافیت و خاطره‌انگیزی
دوازدهم	روشنایی	نقش روشنایی در فضای آموزشی و تأثیر آن در انگیزش و میزان یادگیری
سیزدهم	رابطه محیط کالبدی و یادگیری	تبیین رابطه بین کالبد معماری و کیفیت یادگیری در محیط‌های آموزشی با تأکید بر آموزش مؤثرتر و لذت بخش‌تر
چهاردهم	مبلمان / چیدمان	تبیین رابطه روش‌های نوین آموزشی و مبلمان / چیدمان فضاها
پانزدهم	تحلیل و ارزیابی نمونه	بررسی تطبیقی نمونه (موفق / ناموفق) فضاهای آموزشی با نظریه‌های یادگیری از منظر روانشناسی محیط
شانزدهم	نقش کاربر در طراحی فضای آموزشی	تبیین نقش کاربر در طراحی فضای آموزشی و بهره‌وری از فضا

عنوان درس به فارسی		حکمت اسلامی در هنر و معماری	
عنوان درس به انگلیسی		Islamic Wisdom in Art and Architecture	
دروس پیش‌نیاز	نوع درس و واحد		
دروس هم‌نیاز	پیش‌نیاز ☐	نظری ☒	
تعداد واحد	تخصصی ☐	نظری-عملی ☐	۲
تعداد ساعت	اختیاری ☒		۳۲

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

الف) هدف کلی:

- توانمندسازی دانشجویان برای درک تحلیلی آثار معماری بر مبنای هنر و معماری اسلامی
- شناخت هویت در معماری اسلامی ایران
- شناخت هویت، ریشه‌ها و بنیان‌های حکمت اسلامی در شکل‌گیری آثار معماری

ب) اهداف ویژه:

- توانمندسازی دانشجویان برای مقایسه مبانی نظری معماری با حکمت اسلامی در هنر و معماری
- توان تحلیل و ارزیابی فضای آموزشی با تفکر اسلامی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- شناسایی بحران هویت در معماری امروز و راهکارهای خروج از بحران
- آشنایی با مفاهیم انسان‌شناسی، معرفت‌شناسی و زیباشناسی از منظر اندیشمندان اسلامی
- مقایسه تطبیقی مفاهیم معرفت‌شناسی و زیباشناسی برخاسته از فلسفه غرب و حکمت اسلامی هنر
- شناخت جامع از مبانی نظری تاثیرگذار در معماری همه فرهنگ‌ها به صورت تطبیقی مانند انسان‌شناسی، شناخت‌شناسی، معبودشناسی، فلسفه تاریخ، جامعه‌شناسی
- تبیین زیبایی‌شناسی دینی و کاربردی کردن آن برای تحلیل زیباشناسانه آثار معماری
- بیان نظریات گوناگون در تفسیر معماری دوران اسلامی و مهمترین اصول و ویژگی‌های آن
- ارزیابی تحلیلی نظریه‌های یادگیری با رویکرد اسلامی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

در شرایط امروز که ذهن دانشجویان با مجموعه‌ای متکثر از سبک‌ها و مکاتب درگیر است، ارائه این درس به شیوه تطبیقی و بیان حکمت اسلامی در قیاس با دیگر مبانی هنر و معماری، و نقد و تحلیل آن‌ها در حد درک و حوصله دانشجویان کارشناسی ارشد معماری ضروری

است. استاد این درس علاوه بر آشنایی با مباحث نظری معماری لازم است بر مکاتب فلسفی و مفاهیم بنیادین حکمت و اندیشه‌های اسلامی تسلط داشته باشد و توانایی تجزیه و تحلیل و نقد آثار معماری و نیز تجربه کافی در زمینه آموزش معماری نیز از ویژگی‌های مهم استاد این درس است. از آنجا که مباحث کامل حکمت هنر و معماری اسلامی تنها از میان بحث جمعی استخراج می‌گردد بهتر است استاد فرصت بحث و گفتگو در اختیار دانشجویان قرار دهد. همچنین انجام یک پژوهش روش‌مند مبتنی بر مفاهیم طرح شده در کلاس با موضوعات آزاد و مرتبط با معماری فضاهای آموزشی می‌تواند در انگیزش دانشجو و کارآمدی درس موثر باشد.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- ارزیابی سمینار ارائه شده توسط دانشجو ۲۰ درصد
- حضور فعال دانشجو در کلاس ۲۰ درصد
- ارزیابی پژوهش فردی یا گروهی دانشجویان ۲۰ درصد
- آزمون کتبی از مباحث نظری به منظور سنجش توانایی تحلیل و نقد دانشجو ۴۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

- تجهیزات سخت‌افزاری نظیر رایانه، ویدئو پروژکتور، پرده نمایش

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- اردلان، نادر؛ بختیار، لاله (۱۳۸۰). حس وحدت سنت عرفانی در معماری ایرانی، حمید شاه‌رخ، نشر خاک.
- بلالی اسکویی، آریتا؛ حمزه نژاد، مهدی (۱۴۰۰). شهر اسلامی از نظریه تا بیانیه، انتشارات جهاد دانشگاهی قزوین.
- بورکهارت، تیتوس (۱۳۷۳). ارزشهای جاویدان هنر اسلامی، حسین نصر، نشر تبیان.
- بورکهارت، تیتوس (۱۳۴۹). مدخلی بر اصول و روشهای هنر دینی، مباحثی در هنر دینی، سید حسین نصر، چاپخانه سکه.
- پاپادوپولو، الکساندر (۱۳۶۸). معماری اسلامی، حشمت جزنی، نشر رجاء.
- ربیعی، هادی (۱۳۹۰). جستارهایی در چیستی هنر اسلامی (مجموعه مقالات و درس گفتارها) انتشارات فرهنگستان هنر.
- زوی، برونو (۱۳۷۶). چگونه به معماری بنگریم، فریده کرمان، نشر کتاب امروز.
- کربن، هانری (۱۳۸۴). روابط حکمت اشراق و فلسفه ایران باستان، عبدالمحمد روح بخشان، نشر اساطیر.
- کربن، هانری (۱۳۹۶). فلسفه ایرانی و فلسفه تطبیقی، سید جواد طباطبایی، نشر مینوی خرد.
- کربن، هانری (۱۳۸۴). از هایدگر تا سهروردی، حامد فولادوند، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- مددپور، محمد (۱۳۷۴). تجلیات حکمت معنوی در هنر اسلامی، انتشارات امیرکبیر.
- نقره کار، عبدالحمید؛ حمزه نژاد، مهدی؛ رنجبر کرمانی، علی محمد (۱۳۹۷). تبیین معماری و شهرسازی مبتنی بر هویت اسلامی- ایرانی، انتشارات جهاد دانشگاهی واحد قزوین.
- نقره کار، عبدالحمید؛ حمزه نژاد، مهدی؛ رنجبر کرمانی، علی محمد (۱۳۸۸). درآمدی بر هویت اسلامی در معماری، انتشارات نشر کتب و نشر پیام سیما.
- نصر، سید حسین (۱۳۷۳). هنر قدسی در فرهنگ ایرانی، انتشارات برگ.
- نصر، سید حسین (۱۳۷۴). انسان و طبیعت (بحران معنوی انسان متجدد) عبدالرحیم گواهی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

ح) برنامه هفتگی پیشنهادی

هفته	موضوع درس	اجزاء درس / تمرین هفته
اول	واژه‌شناسی حکمت هنر اسلامی، مبانی حکمت	طرح بحث توسط استاد و مشارکت دانشجویان در موضوع بحران معماری و شهرسازی معاصر
دوم	بررسی هفت راهبرد فرهنگی و هویتی موجود در معماری و فرهنگ معاصر ایران و جهان	بخشی از مباحث می‌تواند به صورت پیش‌خوانی، تحقیق و کنفرانس توسط دانشجویان انجام شود.
سوم	حکمت نظری بررسی تطبیقی شناخت‌شناسی و انسان‌شناسی	تفاوت حوزه نظری و عملی و عوامل موثر در شناخت در قالب مباحثه دانشجویان
چهارم	حکمت نظری	بررسی تطبیقی معبود، انسان، جامعه، تاریخ و فرهنگ
پنجم	حسن‌شناسی و فلسفه زیبایی	تعریف زیبایی، بحران زیبایی‌شناسی در معماری معاصر ایران و جهان، تحلیل زیباشناسی نوگرا، فرانوگرا، ساختار شکن، ذات‌گرا، تبیین نظریه‌های زیبایی‌شناسی در معماری به صورت بحث جمعی
ششم	فلسفه زیبایی‌شناسی در شرق / غرب	سیر اندیشه زیبایی و زیبایی‌شناسی در غرب (از دیرباز تا معاصر)، فلسفه زیبایی‌شناسی از منظر اندیشمندان شرقی در قالب سمینار دانشجویی
هفتم	زیبایی‌شناسی دینی، زیبایی‌شناسی با رویکرد اسلامی	زیبایی‌شناسی از منظر اندیشمندان اسلامی و حکمت اشراق، زیبایی‌شناسی و عرفان، زیبایی‌شناسی در حکمت اسلامی معاصر
هشتم	فلسفه هنر و علل چهارگانه آن	بحران هنر در معماری معاصر، علت فاعلی، مادی و غایی
نهم	رابطه هنرمند، اثر هنری و مخاطب، هنر قدسی	هنر قدسی / سکولار، مسوولیت هنرمند، تحول و تاثیر هنر در فلسفه تاریخ و جامعه‌شناسی
دهم	طبیعت و معماری	بحران ارتباط با طبیعت، مکاتب چهارگانه طراحی در طبیعت (طبیعت‌گریز، طبیعت‌ستیز، طبیعت‌گرا و تکمیل طبیعت)، آموزه‌های معماری از طبیعت
یازدهم	تعریف جامع و مانع از معماری	سامانه‌های معماری، تعاریف حصری، جامع و مانع معماری
دوازدهم	عناصر معماری	فضا و کالبد، انواع فضا، سیر تاریخی تحول فضا و نقد الگوواره جدید (فضا زمان)، نگاه آفاقی و انفسی به فضا، نقد و تحلیل دیدگاه‌های معاصر درباره جایگاه کالبد و فضا در فرایند طراحی معماری معاصر، سامانه کالبدی، هندسه و تناسبات در معماری در تکمیل مباحث زیبایی‌شناسی
سیزدهم	بررسی آثار و ارزیابی آن‌ها از منظر حکمت اسلامی	بررسی تعدادی از آثار معاصر ایران یا جهان و ارزیابی و تحلیل آنها از منظر حکمت اسلامی (بحث جمعی / سمینار)
چهاردهم	بررسی نظریه‌های یادگیری با رویکرد اسلامی	تحلیل و مقایسه تطبیقی نظریه‌های یادگیری با رویکرد اسلامی (بحث جمعی / سمینار)
پانزدهم	بررسی و تحلیل معماری فضای آموزشی با رویکرد اسلامی	انتخاب یک یا چند نمونه فضای آموزشی و تحلیل و ارزیابی آن با رویکرد اسلامی با توجه به مباحث جلسات دهم تا سیزدهم
شانزدهم	مباحثه	مرور، جمع‌بندی و نتیجه‌گیری مباحث ترم به شکل مباحثه

قوانین معماری و ضوابط طراحی مدارس		عنوان درس به فارسی
Laws in Architecture Profession and School Design Regulations		عنوان درس به انگلیسی
نوع درس و واحد		دروس پیش‌نیاز
تخصصی ☐	نظری ☒	دروس هم‌نیاز
اختیاری ☒	نظری-عملی ☐	تعداد واحد
پایان‌نامه ☐		تعداد ساعت
		۲
		۳۲

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

الف) هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با قوانین و مقررات معماری به طور عام و ضوابط طراحی مدارس به صورت خاص

ب) اهداف ویژه:

- آشنایی با ضوابط سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور

- آشنایی با ضوابط طراحی فضاهای آموزشی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱- ضوابط مرتبط با سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس مدارس

۲- ضوابط طراحی فضاهای آموزشی

۳- قوانین عمومی طراحی معماری

- قانون اساسی و مدنی

- ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری

- قانون شهرداری‌ها و طرح‌های تفصیلی

- قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان

- مقررات ملی ساختمان

- ضوابط و مقررات برای عبور و مرور معلولین

- قوانین مربوط به مهندسين مشاور و پیمانکاران ساختمانی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

این درس به صورت نظری و ارائه مباحث توسط استاد ارائه می‌گردد. استاد درس باید به مجموعه قوانین ذکر شده تسلط داشته باشد.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- مشارکت و فعالیت کلاسی در طول نیم‌سال ۲۰-۱۰ درصد

- آزمون پایان نیم‌سال ۸۰-۹۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- احمدی‌پرگو، احداله؛ بیات، رضا؛ خدابنده‌لو، علی (۱۳۹۸). مجموعه ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری، تهران: هنرآرا.
- جهانگیر، منصور (۱۴۰۱). قانون مدنی، تهران: دیدار
- دفتر مقررات ملی ساختمان (۱۴۰۱). (مجموعه) مقررات ملی ساختمان، نشر توسعه ایران.
- سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور، شورای عالی آموزش و پرورش (۵۶). برنامه زیر نظام تأمین فضا، تجهیزات و فناوری نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی، قم: بهمن آ
- ساسان‌نژاد، اهوشتنگ؛ خواجه‌ایم‌مقدم، محمود (۱۳۸۱). مجموعه قوانین و مقررات شرکتهای ساختمانی، پیمانکاران و مهندسیین مشاور، نخل دانش.
- عظیمی آقداش، محمد (۱۴۰۱). مصوبات شورای عالی معماری و شهرسازی ایران، تهران: نوآور.
- معاونت فنی و توسعه امور زیربنایی: امور نظام فنی و اجرایی، سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور: معاونت فنی و نظارت (۱۳۹۵). ضوابط طراحی ساختمان‌های آموزشی (برنامه‌ریزی معماری همسان مدارس ابتدایی و متوسطه) ضابطه شماره ۶۹۷، تهران: سازمان برنامه و بودجه کشور، مرکز اسناد، مدارک و انتشارات.
- یادگاری، محسن (۱۳۹۹). قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، تهران: انتشارات وکیل‌یار.

ح) برنامه هفتگی پیشنهادی

موضوع درس	هفته
شرح درس، منابع اصلی و آشنایی با قانون اساسی و قانون مدنی	اول
مصوبات شورای عالی معماری و شهرسازی ایران	دوم
مجموعه ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری	سوم
قانون شهرداری‌ها و طرح‌های تفصیلی	چهارم
قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان	پنجم
مقررات ملی ساختمان	ششم
مقررات ملی ساختمان	هفتم
مقررات ملی ساختمان	هشتم
قوانین مربوط به مهندسیین مشاور و پیمانکاران ساختمانی	نهم
قوانین مربوط به مهندسیین مشاور و پیمانکاران ساختمانی	دهم
ضوابط طراحی ساختمان‌های آموزشی	یازدهم
ضوابط طراحی ساختمان‌های آموزشی	دوازدهم
برنامه زیر نظام تأمین فضا، تجهیزات و فناوری نظام تعلیم و تربیت رسمی	سیزدهم
ضوابط مرتبط با سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس مدارس	چهاردهم
ضوابط مرتبط با سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس مدارس	پانزدهم
بحث و اظهار نظر دانشجویان در حیطه موضوع و جمع بندی	شانزدهم

عنوان درس به فارسی		زبان تخصصی معماری	
عنوان درس به انگلیسی		Professional English for Architecture	
دروس پیش‌نیاز		نوع درس و واحد	
دروس هم‌نیاز		تخصصی ☐ نظری ☒	
تعداد واحد		اختیاری ☒ نظری-عملی ☐	
تعداد ساعت		پایان‌نامه ☐	
		۲	
		۳۲	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

الف) هدف کلی:

هدف از این درس، آشنایی دانشجویان با خوانش و ترجمه متون انگلیسی مرتبط با موضوع معماری است.

ب) اهداف ویژه:

- آشنایی با اصطلاحات تخصصی و درک مطلب معماری محیط‌های یادگیری
- آشنایی با ترجمه علمی و متون تخصصی معماری

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- اصطلاحات تخصصی مرتبط با معماری محیط‌های یادگیری
- درک مطلب متون تخصصی معماری
- آشنایی با اصول ترجمه متون انگلیسی
- ترجمه مقالات و منابع تخصصی معماری محیط‌های یادگیری

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

این درس به صورت نظری ارائه می‌شود و استاد درس می‌تواند تکالیف تمرینی متناسب با موضوع درس را برای دانشجویان تعریف نماید. در پایان نیم‌سال، با صلاحدید و نظر استاد درس، دانشجویان گزارشی از ترجمه یک متن تخصصی ارائه می‌کنند.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- مشارکت و فعالیت کلاسی در طول نیم‌سال - ۲۰-۱۰ درصد
- گزارش و تمرینات عملی - ۵۰-۴۰ درصد
- آزمون پایان نیم‌سال - ۴۰-۳۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

رایانه، ویدئو پرژکتور، پرده نمایش

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- رستگارپور، حسن (۱۳۹۱). انگلیسی برای دانشجویان رشته معماری، سازمان انتشارات سمت.
- فرهادی، حسین و توکلی، پروانه (۱۳۹۶). انگلیسی برای دانشجویان رشته معماری، سازمان انتشارات سمت.
- محمودی، سید امیرسعید (۱۳۹۶). زبان تخصصی معماری. انتشارات جهاد دانشگاهی تهران
- کتاب‌ها و متون تخصصی مرتبط با طراحی بناهای آموزشی

ح) برنامه هفتگی پیشنهادی

موضوع درس	هفته
شرح درس، معرفی منابع و آشنایی مقدماتی	اول
مطالعه اصطلاحات و مفاهیم تخصصی معماری	دوم
مطالعه اصطلاحات و مفاهیم تخصصی برنامه‌ریزی و طراحی مدارس	سوم
تمرین درک مطلب	چهارم
تمرین درک مطلب	پنجم
تمرین درک مطلب	ششم
اصول ترجمه تخصصی	هفتم
اصول ترجمه تخصصی	هشتم
اصول ترجمه تخصصی	نهم
اصول ترجمه تخصصی	دهم
تمرین درک مطلب و ترجمه متون تخصصی	یازدهم
تمرین درک مطلب و ترجمه متون تخصصی	دوازدهم
تمرین درک مطلب و ترجمه متون تخصصی	سیزدهم
رفع اشکال و پیشبرد گزارش نهایی دانشجویان	چهاردهم
رفع اشکال و پیشبرد گزارش نهایی دانشجویان	پانزدهم
رفع اشکال و پیشبرد گزارش نهایی دانشجویان	شانزدهم

فرآیند طراحی معماری		عنوان درس به فارسی
Architectural Design Process		عنوان درس به انگلیسی
نوع درس و واحد		دروس پیش‌نیاز
تخصصی ☐	نظری ☒	دروس هم‌نیاز
اختیاری ☒	نظری-عملی ☐	تعداد واحد
پایان‌نامه ☐		تعداد ساعت
		۲
		۳۲

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

الف) هدف کلی:

هدف این درس آشنایی با روش‌ها و فرآیندهای طراحی است.

ب) اهداف ویژه:

- آشنایی با فرایند متداول برنامه‌ریزی و طراحی مدارس در ایران و چالش‌ها و فرصت‌های پیش رو
- شناخت عوامل تاثیرگذار بر روند و محصول طراحی معماری

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- روش و فرآیند طراحی
- اندیشه طراحانه و انواع آن
- خلاقیت و حل مسئله در طراحی
- سرچشمه‌های طراحی (مولدهای اولیه)، جایگاه و ماهیت ایده در طراحی معماری
- نقش رایانه‌ها در طراحی
- نقش ابزارها: اسکیس و ترسیم دستی در طراحی، طراحی دیجیتال و ...
- نقش مولفه‌های مختلف در طراحی: بستر، کاربر، ...
- آموزش طراحی معماری، تئوری‌های یادگیری
- بررسی فرایند متداول برنامه‌ریزی و طراحی مدارس در ایران
- ارزیابی محصول طراحی معماری

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

در این درس علاوه بر مباحث نظری مطرح شده توسط مدرس، مطابق با برنامه پیشنهادی سمینارهایی توسط دانشجویان پیرامون مباحث کلاس و همچنین نقد و تحلیل روش‌های طراحی آثار معماری و معماران برگزار می‌گردد. بیان و تحلیل تجربه‌های دانشجویان درباره روشهای طراحی و بحث آزاد درباره آنها می‌تواند در رسیدن به نتیجه مطلوب موثر باشد. ارائه گزارش مطالعه و پژوهش در زمینه‌های مرتبط با موضوعات مطرح شده در حیطه کلاس، بعنوان کار پایان نیم‌سال پیشنهاد می‌گردد.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- مشارکت و فعالیت کلاسی در طول نیم‌سال - ۲۰-۱۰ درصد
- گزارش مطالعاتی پایان نیم‌سال - ۵۰-۴۰ درصد
- آزمون پایان نیم‌سال - ۴۰-۳۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

رایانه، ویدئو پرژکتور، پرده نمایش

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- آنتونیادس، آنتونی سی (۱۳۸۱). بوطیقای معماری، آفرینش در معماری، ترجمه احمد رضا آی، انتشارات سروش، ۲ جلد.
- براون، مایکل (۱۳۹۶). تفکر معمارانه: فرآیند طراحی و چشم خیال‌اندیش، ترجمه سعید حقیر، انتشارات فکر نو.
- دورک، دانا (۱۳۹۵). برنامه‌دهی معماری، مدیریت اطلاعات برای طراحی، ترجمه امیر سعید محمودی، انتشارات دانشگاه تهران.
- لاوسون، برایان (۱۳۹۵). طراحان چه میدانند ترجمه: حمید ندیمی، فرهاد شریعت راد، فرزانه باقی زاده. دانشگاه شهید بهشتی.
- لاوسون، برایان (۱۳۸۴). طراحان چگونه می‌اندیشند، ترجمه حمید ندیمی، دانشگاه شهید بهشتی.
- لنگ، جان (۱۳۸۱). آفرینش نظریه معماری، نقش علوم رفتاری در طراحی محیط، ترجمه علیرضا عینی‌فر، دانشگاه تهران.
- مالگریو، هری فرانسیس (۱۳۹۶) مغز معمار: علوم اعصاب، خلاقیت و معماری، ترجمه کریم مردمی و سیما ابراهیمی، هنر معماری قرن.
- Cross, N. (2000). Engineering Design Methods, Strategies for Product Design, John Wiley & Sons, LTD.
- Cross, N. (2006). Designerly Ways of Knowing, Springer.
- Plowright, P. D. (2014). Revealing architectural design: methods, frameworks and tools. Routledge
- Salama, A. M. (2016). Spatial design education: New directions for pedagogy in architecture and beyond. Routledge

هفته	موضوع درس	اجزاء درس / تمرین هفته
اول	معارفه و معرفی درس	ارائه برنامه کلاس و منابع اصلی
دوم	تعریف مفاهیم پایه	تشریح نظریات و تعاریف مفاهیمی همچون طراحی، معماری، ایده، کانسپت
سوم	نقش خلاقیت در طراحی	تعاریف و نظریات درباره خلاقیت تشریح فرایند طراحی خلاق
چهارم	روش‌ها و فرایند طراحی	بررسی نظریه‌های مطرح در زمینه فرایند طراحی معماری
پنجم	فرایند متداول برنامه‌ریزی و طراحی مدارس در ایران	بررسی چالش‌ها و فرصت‌های پیش رو
ششم	عوامل موثر بر شکل‌گیری مسئله معماری	عواملی چون کاربر، فرهنگ و روش‌های حل مسئله
هفتم	اسکیس و نقش آن در آموزش و فرایند طراحی معماری	نقش اسکیس و ترسیمات دست آزاد
هشتم	رایانه و نقش آن در آموزش و فرایند طراحی معماری	رایانه، تکنولوژی‌های نو و طراحی نقش رایانه در مقاطع مختلف فرایند طراحی
نهم	شیوه‌های آموزش معماری	آشنایی با نظریات مربوط به آموزش و یادگیری طراحی
دهم	شیوه ارزیابی و نقد آثار معماری	نظریات مختلف در حیطه ارزیابی محصول معماری
یازدهم	طراحی همگام با تحولات دنیای امروز و تغییرات سریع فناوری	بحث گروهی
دوازدهم	ارایه سمینار مرتبط با موضوع درس (دانشجویان)	سمینار و بحث گروهی
سیزدهم	ارایه سمینار مرتبط با موضوع درس (دانشجویان)	سمینار و بحث گروهی
چهاردهم	ارایه سمینار مرتبط با موضوع درس (دانشجویان)	سمینار و بحث گروهی
پانزدهم	ارایه سمینار مرتبط با موضوع درس (دانشجویان)	سمینار و بحث گروهی
شانزدهم	جمع‌بندی مباحث مطرح شده در کلاس	بحث گروهی

پایان نامه		عنوان درس به فارسی
Dissertation		عنوان درس به انگلیسی
نوع درس و واحد		کارگاه طراحی معماری ۳
نظری ☐	تخصصی ☒	دروس پیش‌نیاز
نظری-عملی ☐	اختیاری ☐	دروس هم‌نیاز
	پایان نامه ☒	تعداد واحد
		تعداد ساعت

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

الف) هدف کلی:

- مطالعه و طراحی کامل یک محیط یادگیری مانند مراکز آموزشی مانند کاربری‌های طرح‌های معماری یک تا سه
- توانمندسازی دانشجو برای جمع بندی دروس نظری و عملی که در دوره کارشناسی ارشد آموخته است

ب) اهداف ویژه:

- توانمندی و تخصص دانش‌آموختگان در این رشته خاص
- توانمندسازی دانش‌آموختگان مطابق با استانداردهای بین‌المللی حوزه طراحی فضاهای آموزشی بر اساس روش‌های نوین آموزش

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

پایان‌نامه کارشناسی ارشد معماری در این رشته می‌تواند به یکی از دو صورت (۱) پژوهش محور یا (۲) طراحی محور باشد:

۱- پژوهش محور: صرفاً یک مطالعه پژوهشی نوآورانه و کاربردی در حوزه محیط‌های یادگیری در قالب یک گزارش، شامل نظریه‌پردازی در زمینه‌های فکری و فلسفی موضوع مربوطه و بیان خلاصه پژوهش‌های انجام شده در موضوع مورد نظر، توضیح روش تحقیق، تجزیه و تحلیل داده‌ها و بیان یافته‌ها و نتایج تحقیق است.

۲- طراحی محور: شامل دو بخش گزارش و طراحی و شامل انتخاب سایت، مطالعات محیطی، استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای، تجزیه و تحلیل بخش مطالعات و استنتاج، سیاست‌گذاری و برنامه کالبدی طرح، اتودهای اولیه، انجام کرکسیون برای انتخاب گزینه اصلی طرح، پیشبرد طراحی، تهیه مدارک ارائه طرح، نگارش گزارش پایان‌نامه و پرزانتته طرح نهایی است. گزارش مکتوب پایان‌نامه شامل: معرفی موضوع طراحی و مبانی نظری آن، مطالعات طرح، معرفی فرایند طراحی، و معرفی طرح نهایی می‌باشد. مدارک طراحی در قالب تحلیل سایت، پلانها، نماها و مقاطع، کروکی دید انسانی و سه بعدی (ماکت یا مدل سه بعدی) و جزئیات فنی ارائه میگردد. همچنین بنا به تشخیص و صلاح حدید استاد راهنما، می‌توان از جلسات کرکسیون و مشاوره مشترک بین تعدادی از دانشجویان و یا مشاوره اساتید دیگر استفاده نمود.

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

مرور ادبیات تحقیق و پیشینه طراحی جهت انتخاب و تدقیق موضوع و تهیه پیشنهاد تحقیق برای شروع پایان‌نامه الزامی است. مراحل انجام پژوهش و سیر مطالعاتی پروژه بر اساس ماهیت موضوع آن در حوزه فضاهای آموزشی انجام می‌شود. تدقیق موضوع به کمک استاد راهنما انجام خواهد شد. در مرحله اول برای شکل‌گیری مبانی نظری و تکمیل اطلاعات علمی کاربردی، مطالعات کتابخانه‌ای انجام پذیرد، سپس به منظور تکمیل مطالب و استفاده از منابع روزآمد و جدید، جستجوهای اینترنتی در سایت‌های معتبر علمی انجام گیرد. در حالت (۱) با انتخاب روش تحقیق مناسب، اطلاعات تجزیه و تحلیل می‌شود و با پاسخگویی به پرسش تحقیق، یافته‌ها و نتایج تبیین می‌شود و در حالت (۲) پس از انتخاب و تحلیل سایت و جمع‌بندی مبانی نظری پروژه، در صورت لزوم مطالعات میدانی جهت شناخت بستر طرح و یا رفتارهای کاربر صورت می‌پذیرد. در نهایت، ارائه راهکار و توصیه‌های لازم در زمینه تحقیق صورت می‌پذیرد تا بر اساس آن بتوان نسبت به طراحی موضوع طرح نهایی اقدام نمود. تخصص، تجربه و سابقه تدریس استاد در زمینه طراحی و مباحث نظری آموزشی دارای اهمیت است.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- ارزیابی نتایج در مرحله مطالعات و روند مطالعه/ طراحی
- ارزیابی طرح معماری از کلیه ابعاد هنری و فنی و پاسخگویی به نیازهای مطرح شده و ارائه کامل مدارک طراحی
- ارزیابی گزارش پایان‌نامه

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

- دسترسی به منابع کتابخانه‌ای و اینترنتی
- فضای اجتماعات جهت ارائه نهایی پایان‌نامه
- تجهیزات سخت‌افزاری نظیر رایانه، ویدئو پروژکتور، پرده نمایش و نرم‌افزارهای مرتبط

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

بسته به موضوع پایان‌نامه تعریف می‌شود

